

„Proletáři všech zemí, spojte se!“

DIALOG

OTÁZKY • ODPOVĚDI
KOMUNISTICKÝ LIST

ČÍSLO 348 LISTOPAD-PROSINEC 2019 ROČNÍK 30 CENA 20,- Kč

Bez zrad socialismu v SSSR by nebylo

kontrarevolučního převratu v ČSSR roku 1989

Po řadu týdnů se na nás valí předimenzovaná propaganda o „sametové revoluci“, v níž prý náš lid, na čele s „revolucionáři“ z disentu, společně zejména se studenty a herci, nakonec i s dělníky ČKD, porazil „komunistickou totalitu“ a dovedl nás do „svobody“ a „demokracie“. Do současného, jedině racionálního a správného společenského systému, kapitalismu, o čemž samozřejmě v oněch „revolučních“ dnech a týdnech pomlčeli. Tak jako o skutečných příčinách a hybných silách celého toho převratu v rámci naší světové socialistické soustavy.

Z počátku a jen ojediněle zaznívaly hlasy (př. P. Pithart), že nešlo o revoluci, ale o předání moci ze strany samozřejmě neschopného, rozkládajícího se „komunistického režimu“. Ve skutečnosti bylo v podstatě vše jinak.

Bez zrádné politiky Gorbačova a jeho party, nejbližší spolupracovníků ve vedení KSSS a SSSR (Jakovlev, Ševardnadze, Jelcin ad.) by se ona „sametová revoluce“, přesněji a jednoznačněji řečeno kontrarevoluce, nekonala! Uvedení pánové (Gorbačov ad.) až po dosažení svého cíle – zkázy SSSR a ostatních socialistických zemí – odhodili masky a přiznali, že jim nešlo o zdokonalení socialismu, ale o jeho odstranění. Což rád, na Západě odnes chválený a oslavovaný „Gorby“, omlouvá ustálenou frází: poznal jsem, že je ten systém nereformovatelný, tak jej bylo třeba změnit.

Velmi výstižné je přiznání Gorbačova a Jakovleva, jak jsem na to upozornil již v článku „17. listopad 89 - to byla vzpora, rebelie, NE REVOLUCE (vyznání bývalého disidenta Jana Urbana)“, Dialog č. 244, když se v rozhovoru A. Gračovem (bývalý poradce a tiskový mluvčí M. Gorbačova) přiznali k tomu, že byli disidenty uvnitř politbyra ÚV KSSS. Zde to precizně zformuloval A. Jakovlev, když odpověděl na otázku Gračova: kdo měl více pravdy při urychlení pádu režimu – zda disidenti, nebo vnitřní reformátoři. Aniž se dlouho rozmýšlel, odpověděl mi, jako by si

pro sebe tuto otázku vyjasnil už dávno. „Je dost hloupé nás rozdělovat. Zapotřebí bylo jedněch i druhých. Bez nich bychom nebyli, či alespoň nebyli tak početní, vždyť oni se dotýkali našeho svědomí, ale bez nás by nedosáhli ničeho.“ (A. Gračov, *Zkáza Sovětského svazu, GRADA 2017, s. 108-109*)

Zcela zásadní stanovisko v tomto směru při rozhovoru s A. Gračovem vyslovil v pozdější době i bývalý šéf KGB, člen politbyra ÚV KSSS **Vladimír Krjučkov: „Největší chybou KGB za celou historii bylo to, že jsme Gorbačova neprokoukli.“** Gračov, až do „morku kostí“ gorbačovec, k tomu dodal: „Byla to však zásadní **Andropovova chyba**, opatrného, předvídatelého rozvědčíka a stranického ceremoniáře, která se nakonec ukázala jeho nejdůležitějším přínosem do nové ruské historie.“ Ano, došlo totiž k tomu, o čem on s Gorbačovem a dalšími kontrarevolucionáři tolik usilovali – ke zkáze SSSR, jak zničí titul jeho knihy. Pro něj to byl bezesporu šťastný konec bolševického, „nesocialistického systému“.

Pokud jde ještě o V. Krjučkova, ten po srpnových událostech v r. 1991, když byl postaven před soud, ve své zahajovací řeči „litoval, že nepohnal Gorbačova před soud a že nezachránil Sovětský svaz před rozpadem a cizí nadvládou i před Jelcinovým totalitarismem.“ (viz *David Pryce-Jones, Pád komunismu, DIALOG 1996, s. 389*) Byla to jeho velmi pozdní a již marná lítost.

Výše uvedené v podstatě platí i u nás: Bez podvodně, gorbačovským vedením vyprofilované „perestrojky“ a vnitřních bojů ve vedení KSČ, při hlavní roli gorbačovského Kremlu, napojeného na věrné gorbačovce u nás, by nebylo ani 17. listopadu, „sametové“ kontrarevoluce.

A ještě něco. Stručněji řečeno, **běžně se argumentuje** – na půdě KSČM jazykem jak tzv. tvořivých marxistů, tak jako i mimo u otevřených apologetů kontrarevoluce, buržoazních ideologů, společenskovedních a pedagogických pracovníků

nenávisť k předsedovi vlády a prezidentu republiky, kteří byli v buržoazně demokratických mezích svobodně a demokraticky zvoleni. Shromáždění přetévalo antikomunistickou hysterií a zlobou a poněkud mu uniklo, že oba jeho největší nepřátelé se opakovaně – a u příležitosti „30 let svobody“ znovu – prezentují jako antikomunisté a neskrývají svou plně prozápadní orientaci. Ačkoli jsou diplomatictější a pragmatičtější ve vztahu k Rusku a Číně než otevřená pravice, naprosto je nelze považovat za protagonisty protizápadní orientace „naší“ země.

Vzhledem k vyhroceně antisocialistickému zaměření letenské

a všemožných oficiálních publicistů a propagandistů – tím, že „reálný socialismus“ na čele s SSSR zkolaboval a rozpadl se především a hlavně z ekonomických důvodů.

Prý pro svou neefektivnost, což se dle mého názoru nezakládá na pravdě. Je to již po tři desetiletí záměrně šířená a klamná dezinformace, mající za cíl zdiskreditovat socialismus a komunismus jako naprosto nebezpečné utopie, které již prý dávno „odvá“ čas, sám život, na „smetišti dějin“. Je to nesmysl. Této otázce se plně a do hloubky věnuji v rozsáhlejšímu textu „Socialismus a 30 let od kontrarevoluce“ v části: „II. Byla naše ekonomika v krizi? Vedlo to k pádu socialismu?“ Tento text bude čtenářům Dialogu v nejbližší době dodán.

Na závěr upozorním na jeden mně blízký a velmi zajímavý názor filosofa, profesora Budíla, který vyslovil v rozhovoru pro Parlamentní listy: „**Kde udělali soudruzi chybu**“, která je připravena o možné vítězství v historické konfrontaci se Západem?

Tak rozdílní autoři jako Mark Almond nebo Georgi Derlugian přičítají **hlavní odpovědnost za kolaps Sovětského svazu** intelektuálním a osobnostním **rysům Michaila Gorbačova, který se nechal vnitřně zkorumpovat svým kulem panujícím v západním levicovém prostředí a rezignoval na osvědčené mocenské nástroje nutné pro udržení politické moci.** Tím neutralizoval tři **institucionální pilíře sovětského totalitarismu: komunistickou stranu, ústřední ministerstva a tajnou policii.** Chtěl se stát hrdinou západní „nové levice“, a skončil jako **hrobař Sovětského svazu ...** Poté, co generace ... aparátčků bezpečně dovedla Sovětský svaz ke statusu supervelmoci, byl to oduševnělý Gorbačov, kdo strhnul volant a namířil přímo do skály.“ (viz Dnes by se Václav Havel těšil účt mezi nejširšími vrstvami, ale o to se sám připravil. Profesor Budil osvětluje klíčový historický moment, Parlamentní listy, 10. 11. 2019)

Zdeněk Košťál

Uctění památky dvojnásobné tragédie 17. listopadu

O víkendů 16. a 17. listopadu běsnila Praha, a o něco méně všechna krajská a mnohá další města republiky, masovým šílenstvím u příležitosti „30 let svobody“. Zatímco zbohatlíci právem (silnějšího) oslavují svá znovu nabytá nadpráva a neuvědomělé maloměstšáctvo hýká radostí v představách zázračného zbohatnutí a očekávání vítězství pravdy a lásky nad lži a nenávisť, zatímco mnozí demonstrují snad už jen ze samotného principu, že už 30 let „konečně mohou“, pro pokrokové lidi je 17. listopad dnem dvojnásobné národní tragédie.

Dvoustetisícový dav dorazil v sobotu na pražskou Letnou, aby ve jménu svobody a demokracie šel

demonstrace nepovažují za vhodné, že ji svou účastí podpořila i malá část zastánců socialismu, například ze Socialistické solidarity. Ostatně, zastánci teze o „náhradě státního kapitalismu soukromovlastnickým“ v roce 1989 (v další své metamorfóze nyní jako „Skutečná levice“) pořádali v neděli dokonce demonstraci pod neoriginálním názvem „Zrazená revoluce“. Nenarážejí tím samozřejmě na zradu socialistické revoluce z února 1948 (tu ostatně považují zpravidla za nastolení „byrokratické stalinické diktatury“), nýbrž na zradu „revoluce“ z listopadu a prosince 1989. Tento převrat však vedli jednoznační stoupenci kapita-

(Pokračování na s. 2)

Odborové sdružení Čech, Moravy a Slezska k výročí převratu 1989

Nebudeme měnit svou rétoriku založenou na konkrétní historické zkušenosti a nebudeme klekat k pomníku „obětem masakru na Národní třídě 17. listopadu 1989“, protože stejným podvodem jako byl tento plánovaný převrat, puč složek StB a gorbačovské KGB, byly podvodem domnělé oběti, tedy konkrétně „zabitý“ student Šmid, nikdo jiný než agent-provokatér StB Zifčák.

A stejně jako byla tato „revoluce“ založená na podvodu byla nechutným podvodem i slova o demokracii, cestě k blahobytu, o konci totality. Naopak byla v dopředu plánovaném rozkradení republiky od počátku 90. let nastolena totalita kapitálu, diktát nejvyšší třídy, která kromě ekonomické a industriální destrukce provedla destrukci sociální a morální, dovršenou nejen privatizací, nejen nelegitimními církevními restitucemi, těmito krádežemi tisíciletí, ale i indoktrinací antikomunismem, religiózním tmářstvím a vylhaným výkladem našich dějin vychovávající ke kosmopolitismu a slaboštví.

Míra demokracie je v polistopadovém režimu nejlépe poznat na

svobodě být obětí ekonomického a sociálního nátlaku, nejlépe se pozná na konkrétních pracovištích, protože tam se projevuje svoboda větších či menších kapitalistů vykořisťovat. Kapitalistický převrat nám nadělil sociální i mravní bídu. Jedním z prvních kroků byla destrukce třídního a jednotného odborového hnutí, aby nebránilo v protilidovém postupu nenažraným kapitalistům odsud i zpoza našich hranic.

Nebudeme zde psát fráze o deziluzi z vývoje, ani o tom, že se vývoj nepovedl, zvrátil atd. Naopak. Žádné deziluze jsme neměli, ani v nich nežijeme dnes.

Na zkušenosti posledních třiceti let nezapomínáme. Nenechali jsme se koupit. Nejsme žlutácké odbory, nejsme uplacené odbory, nejsme zkorumpovaní ani naivní. Jediným lékem pro pracující našeho národa, pro mladé i pro seniory i pro nynější či budoucí nezaměstnané, je vyměnit kapitalistický systém za spravedlivý systém socialismu! Pokud nám má být výročí 17. listopadu 1989 v něčem poučením, pak v tom, co nechceme.

Sekretariát OS ČMS

To se dalo čekat...

...řekla si značná část současných i bývalých členů KSČM, když se v září 2019 dověděla výsledek průzkumu společnosti Kantar o volebních preferencích strany. Podle něho se totiž při dalších volbách KSČM do parlamentu vůbec nedostane. Ať už je průzkum společnosti Kantar objektivní či nikoli, je pozoruhodné, jak na něho reagoval Filip a jeho souputníci. Prostě tento průzkum prohlásili za ne důvěryhodný, protože prý podobné průzkumy už v minulosti neodpovídaly skutečnosti.

V posledních letech jsou takové podivné reakce vedení KSČM na volební porážky zcela normální. Tak je třeba znovu si připomenout Filipův výrok, po prohraných parlamentních volbách, kdy prohlásil, že by v případě jeho odchodu z funkce ve straně zavládl chaos! Vskutku odvážné tvrzení. Inu, skromnost nadevše. Připomeňme si při této příležitosti i dřívější povolební perly vycházející z úst Filipových stoupenců, kteří mu na sjezdu pomohli k udržení v sedle.

Haló noviny, 6. 11. 2017, autor Ladislav Šafránek: „Členy stran a jejich sympatizanty budou také zajímat příčiny volebních výsledků. Někteří budou holdovat svým vůdcům a vytvářet z nich malé kultiky, jiní naopak „zásadově“ žádat vyvození osobní odpovědnosti. Varujme se podobných přístupů!“ „Příčin naší prohry je několik. Nejednota ve vedení strany a dogmatismus části vedoucích funkcionářů...“ (sic!).

HN, 6. 11. 2017, autor Věra Kočárová: „V každém případě by podle mého bylo velkou chybou začít kvůli neuspěchu žádat změny ve vedení strany, vyvozovat osobní zodpovědnost členů ÚV, předsedy strany. Kdyby nebylo Vojtěcha Filipa, Pavla Kováčika, Jiřího Dolejša a jejich fundovaných vystoupení v nejrůznějších pořadech RTV, neměli bychom ani takový výsledek, jaký máme.“ (sic!).

HN, (2017), autor Jiří Málek v článku „Povolební poněkud kyselá jablka“ píše: „Dnes je daleko důležitější se zajímat o názory a přání či životní cíle těch, co jsou mimo stranu, než se detailně probírat téměř margináliemi v rámci strany.“ A dále: „...v hypotetickém případě,

že by žádný člen KSČM nevolil tuto komunistickou kandidátku, pak by volební výsledek byl 6,97 %. To znamená, že o výsledku kandidátky ztotožněné s radikální levicí rozhodují hlavně voliči nespojení nebo jen volně svázaní s KSČM.“

HN, 18. 12. 2017, autor Radek Nejezchleb, člen KV KSČ Jihočeského kraje, píše: „Na podzim mnohé z nás zarmoutily sněmovní volby, kdy suverénně zvítězil kontroverzní miliardář, šéf a vlastník hnutí ANO. Bohužel levicové strany dostaly výprask, snad také kvůli zvědavosti lidí, jaké to bude mít ve sněmovně „nahnědlé“ okamurovce či bizarně vyhlížející piráty.“ (sic!).

A dále. HN, 11. 10. 2018, autor Emil Pernica, předseda OV KSČM a zastupitel města Blansko v článku „Komunální volby jsou za námi“ říká: „Tyto volby jsme si v obcích a městech řídili sami a nelze tedy z jejich výsledků obviňovat pouze vedení.“ A na jiném místě: „Pokud ustrneme pouze v osočování vedení, uvolníme tím místa jiným politickým subjektům, které na tuto příležitost zajisté čekají.“ (sic!).

HN, 11. 10. 2018, autor Jan Klán, předseda OV KSČM Kutná Hora: „Za prohru v komunálních volbách nelze vinit vedení strany,“ a dále „...to neznamená, že se budeme neustále vracet do minulosti a vyvolávat duchy nostalgické normalizace.“ „...kupříkladu v Praze těžko uspějeme s logem, které se tváří, jako kdyby se jednalo o retro „á la“ 50. léta s pěticí hvězdou v rudé šipce. To je spíš na zasmání a poklepání na čelo. (Podotýkám, že tohle nemám ze své hlavy, ale od lidí, kteří tuto reklamu viděli).“ Hle, tady i pan předseda učil, že přestřelil, a tak se raději odvolává na někoho jiného. Potom na jiném místě pokračuje ve svém filozofování: „Nedráždit dobou minulou, která už se stejně nevrátí...“ Proč tento podařený předseda vlastně mluvil o Praze, když je z Kutné Hory? V každém případě je z jeho slov jasné, proč na sjezdu zvítězila Filipova parta. Jestli někdo očekával, že podobných „slintů“ už snad víc být nemůže, tak se hluboce mylí. Stačí se totiž podívat do HN ze dne 23. dubna 2018. Jsou tam názory delegátů

(Pokračování na s. 2)

(Dokončení ze s. 1)

lismu typu Havla, Klause, Zemana a podobných (a dostali se na svá místa především zásluhou sovětského Gorbačovova vedení a jeho československých pohůnků), kteří prováděli převzetí moci od počátku jako buržoazní kontrarevoluci. Zastánci skutečného socialismu, skutečné revoluce to nikdy nebyli. Můžeme nanejvýš hovořit o jejich zradě ČSSR, ale spíše v rovině morální než trestněprávní, protože všechny kontrarevoluční změny si nechali posvětit zákonem.

Smutnou, ale příznačnou skutečností pro současný stav pokrokového hnutí je pasivita komunistů tváří v tvář tragickému výročí. Strana, která by měla být předvojem, ale místo toho podporuje vládu oligarchy, uspořádala jen jednu nevelkou výstavku v budově Ústředního výboru v Praze (kam z běžné veřejnosti nikdo nevkróčí), a tamtéž pietní akt u Hlávkovy koleje, vztahující se jen k událostem roku 1939 (navíc pořádaný pražským krajským výborem, nikoli ústředím). Poslední manifestaci požadující otevření socialismu pořádal KSCM v únoru 2008 k 60. výročí Vítězného února, nicméně bez podpory (natož iniciativy) svého vedení, nýbrž jen ve spolupráci pražské organizace s Komunistickým svazem mládeže.

Ani na mediálním poli nevidíme ofenzivu. „Prohlášení k 17. listo-

padu“, přijaté Výkonným výborem ÚV KSCM, hovoří o převratu před 30 lety vágně jako o „*důsledku dlouhodobě opomíjených a neřešených zásadních rozporů ve společnosti*“. Poslanec Jiří Dolejš zopakoval svou verzi o „*logickém pádu mocenského monopolu státu strany v rámci celého stalinizovaného sovětského bloku*“ a „*nevyužité šanci ze strany demokratických socialistů a celé levice*“.

Je sice politováníhodné, že oproti stanicím kontrarevolucionářů dostane 17. listopadu parlamentní komunistická strana („téměř vládnoucí“, jak tvrdí její odpůrci) „do ulic“ jen asi 40 lidí (v Praze, o jejich akcích jinde nevím, ale jistě nebyly větší), na druhou stranu každoroční pietní akt u Hlávkovy koleje byl důstojný a zapojením nových a mladších řečníků též inovativní, v dobrém slova smyslu. Není snadné pronést dobrý projev na pravidelné pietní akci, vztahující se k událostem, které všichni přítomní znají. Petře Prokšanové z Komise mládeže KV KSCM Praha (nově zvolené předsedkyni Komise mládeže při ÚV, čekající ještě na schválení ÚV) i Adamu Nainarovi z Komunistického svazu mládeže se to povedlo. Na české poměry obstojný byl také podíl mladších účastníků akce. Komsomolci dorazili i se svými prapory.

Petra Prokšanová ve svém projevu odsoudila zneužití odkazu Meziná-

rodního dne studentstva, zapominání na zločiny fašistických okupantů a konzumní styl života, ve kterém hrdinou není ten, kdo obětoval život, ale ten, kdo vydělal více peněz. Cituji závěr projevu:

„Ve jménu odkazu tohoto významného dne nesmíme dovolit, aby docházelo k přepisování historie, bagatelizaci nacismu, zlehčování jeho obětí a normalizaci ultrapravicového myšlení. Nesmíme nečinně přihlížet fašizaci dnešního světa, šíření rasové, etnické a národnostní nenávisti. Nesmíme zaměňovat upřímné vlastenectví se zhoubným nacionalismem a šovinismem, jak se to poslední dobou stává i v řadách jinak pokrokových lidí.“

Je potřeba mít na zřeteli, že fašismus nemusí znovu přijít oděn do praporu s hákovým křížem, ale může se plíživě usadit v myslích lidí pod rouškou populistického zneužití ušlechtilých hodnot jako je »svoboda a demokracie« nebo »pravda a láska«. Nesmíme mlčet k takovým událostem, které se dějí například na Ukrajině, kde jsou zrůdy jako Stepan Bandera stavěny na piedestal, nebo v Polsku a Skandinávii, kde desetitisíce pravicových radikálů pochodují městy.

Je potřeba neustále opakovat, že je to kapitalismus, který umožňuje násilí na lidech, kteří nechťejí prožít své životy v nenávisti, strachu a nekonečné spirále vykořisťování. Je to kapitalismus, který vytváří

podmínky pro růst nacionalistického hnutí. Je to kapitalismus, který štvě lidi proti sobě. A není překvapením, že velkou část těch, kdo se dnes staví kapitalismu na odpor, tvoří mládež a studenti. Stejně jako mládež a studenti, kteří se 17. listopadu 1939 postavili na odpor nacismu. To především jejich životy jsou ve hře, a stejně jako my, i oni dobře vědí, že budoucnost nabízí jen dvě možnosti - socialismus nebo barbarství.“

Adam Nainar popsál události protifašistického odporu a perzekuce studentů před 80 lety, odsoudil obnovu kapitalismu po jejich 50. výročí a zmínil návaznost práce Komunistického svazu mládeže, členské organizace Světové federace demokratické mládeže, na pokrokové studentské hnutí.

Památku obětí kapitalismu uctila 17. listopadu Komise mládeže KV KSCM Praha položením věnce a zapálením svíček na Florenci, kde 20. října 2010 při požáru opuštěné dražní budovy zahynulo devět bezdomovců. Předseda pražské komise Luboš Petříček v projevu uvedl:

„Není to však ojedinělá tragédie, lidské životy vyhasinají každou zimu, když lidé bez domova umrzají na ulici. Lidé v exekucích páchají sebevraždy. Ustávání pracující kolabují na mrtvice a srdeční problémy. Kapitalismus má ale na svědomí i další neštěstí. Od nedostupného bydlení přes války

kvůli ropě po pomalu se hroutícím klimatu.“

Víme, že jedinou cestou, jak z tohoto marastu ven, je změna systému a přechod od kapitalismu k socialismu. Než se to ale podaří, je potřeba podat pomocnou ruku těm, kteří to potřebují tady a teď a pro společnost i politiky jsou často neviditelní. Stejně tak je potřeba si symbolicky připomínat, že kapitalismus má své oběti a že jich není málo. Proto jsme se rozhodli oslavit dnešní den solidární sbírkou. Za část vybraných prostředků jsme zakoupili nocleženky, které zajistí alespoň pár lidem noc v teple v nadcházejícím zimním období. A druhou část prostředků jsme poslali na otevřený účet iniciativy obetikapitalismu.cz, která plánuje vybudování pomníku obětem kapitalistického systému.“

O den dříve označil dnešní dobu premiér Andrej Babiš ve slavnostním projevu za „nejlepší a nejsvobodnější období České republiky, jaké pamatujeme“. Nelze přitom pochybovat, že měl na mysli celé dějiny našeho území, nikoli od rozpadu Československa. „České republiky se daří. Ano, daří,“ dodal. Svou politickou kariéru zahájil heslem „Ano, bude líp!“ S tím se dá jenom souhlasit. Bude líp, nikoli však ani podle Babišových představ, ani podle představ jeho odpůrců z „Milionu chvil pro demokracii“.

Leopold Vejr

To se dalo čekat...

(Dokončení ze s. 1)

X. sjezdu na řeč prezidenta Zemana. To je počteničko...!

Tak třeba Soňa Marková řekla: „*Já se hluboce skláním před panem prezidentem a jeho schopností velmi pregnantně a často i svtipem okomentovat velmi důležité momenty... A co se týká hodnocení minulosti, myslím si, že v mnohých věcech měl pravdu a není to nic nového vzhledem k tomu, k čemu se naše strana hlásí po roce 1989.*“

A náš dobrý známý předseda OV KSCM Kutná Hora Jan Klán povídal: „*Jak pan prezident hovořil*

o demokratickém socialismu, netajím se tím, že podobný koncept razím i dnes, protože není nutné a ani se už nemohou nostalgizovat (sic!), vracet nějaké staré pořádky, které selhaly v určité historické etapě.“ Poznámka: Škoda, že Klán nemohl být v roce 1968 na „mimořádném sjezdu ve Vysočanech“. Určitě by byl zvolen do tehdejšího ústředního výboru.

Také člen Filipovy party Pavel Kováčik přispěl se svým názorem: „*Tím, že se dostavil (Zeman), udělal malý krok pro něj, ale velký krok pro KSCM směrem k její vědomé i podvědomé legitimizaci v politickém*

spektu.“ (sic!).

Další vedoucí činitel Leo Luzar si zafilozofoval: „*Jeho projev (Zemanův) byl kritický, zaměřil se spíše do historie svého života spojeného i s životem KSCM i naší předchůdkyně KSC, se kterou jsme se rozešli v roce 1989.*“

A pokračujeme: Petr Braný z Jihočeského kraje, předseda návrhové komise k projevu prezidenta Zemana mj. moudře pravil: „*Ale je to pro bouři mozkovou a každý delegát a delegátka s tím musí naložit podle svého.*“ (sic!).

Dále si můžeme vychutnat názor vedoucího party Vojtěcha Filipa:

„*A jsem přesvědčen o tom, že Miloš Zeman řekl několik inspirujících věcí, které mohou posunout postup KSCM v současné společnosti.*“ (sic!).

A na závěr ještě jeden bonbonek. Kojzarovské Haló noviny ze dne 21. srpna 2018 v rubrice „Z historie“ uvedly: „*21. srpna 1968 vojska pěti států Varšavské smlouvy (SSSR, Bulharska, MLR, NDR a Polska) vstoupila na území Československa, aby zastavila reformní proces „pražského jara“.*“ (sic!). Ještě se zbývá vrátit na začátek tohoto článku. Generální ředitel TV Barrandov Jaromír Soukup, který občas mívá pozoruhodné názory, dne 9. 9. 2019

v pořadu, ve kterém odpovídá na dotazy diváků, k výsledku KSCM v průzkumu společnosti Kantar řekl zhruba toto: „*Udivuje mě, že komunistům tento výsledek průzkumu vůbec nevadí...*“ Co k tomu dodat? Sbalte si, pánové, svých pár švestek a odejděte. A nesnažte se za sebe nastrčit nějaká kukaččí vejce! To samé platí i pro celou řadu nižších funkcionářů KSCM, jejichž výroky jsou v tomto článku uvedeny.

Jan Souček

Kritika tří třešňových programů

Výročním členským schůzím Komunistické strany Čech a Moravy byl předložen k posouzení **Návrh aktualizace programu KSCM a dva jeho alternativní návrhy**. Za první návrh, nepokrytě podporovaný a na úkor alternativ prosazovaný vládci strany, odpovídá místopředseda Stanislav Grospič. **Jeden alternativní návrh předkládají Marxisticko-leninský odborný klub (MLOK) a iniciativa Restart, druhý iniciativní skupina komunistů zastoupená soudruhy Duškem, Kavijem, Posoldou, Skálou a Vytiskou.**

Samotný fakt, že alternativní návrhy jsou dva, považují za nešťastný. Je více než pravděpodobné, že s ohledem na to **žádný z alternativních návrhů nemůže získat podporu většiny delegátů budoucího sjezdu strany** a bude podpořen návrh „z ústředí“. Vedení strany tak opět bude těžit z hesla „rozděl a panuj“.

Návrh „z ústředí“ je opatřen poměrně dlouhým úvodem, plným nudných sladkých řečí. Hned na první straně konstatuje, že KSCM „vznikla 31. března 1990“ a „navazuje na vše pozitivní z činnosti KSC“. O návaznosti kádrové a majetkové cudně mlčí, ačkoli by bez ní nebyla dnešní strana ničím. Nemluvě už o tom, že **právě to pozitivní z činnosti někdejší KSC polistopadová strana už v období svého vzniku nelitostně pošlapala**, když se zřekla socialis-

tické revoluce a svého třídního charakteru a stala se prakticky jednou z mnoha stran podporujících restaurovaný kapitalismus.

Úvod dále hovoří o „*myšlenkovém odkazu zakladatelů marxismu*“ a „*všech, kteří jej rozvíjeli v pokrokovém a demokratickém směru*“. Škoda, že neuvádí, kdo jej rozvíjel v „nepokrokovém a nedemokratickém směru“. Každý nechť si to přebere, jak chce.

Dále praví, že „*hrozí zhroucení sociálního konsensu nutného pro fungování demokracie*“, jako by buržoazní demokracie a její fungování byly ideálem. (Pro funkcionáře strany, které dobře žijí, jistě je.)

Tvrzení, že „*snaha o budování socialismu v řadě zemí světa na všech kontinentech úspěšně pokračuje*“, je úsměvné. Odmyslíme-li si tržní hospodářství a postupné odbourávání posledních zbytků socialismu ve většině zbývajících států hlásících se k socialismu v Asii a Americe (zde jediný), nenalézáme žádný podklad pro úspěšné budování socialismu v Evropě, Africe, Antarktidě ani Austrálii a Oceánii.

Úvod volá po „*výrazné vystupující potřebě zespolečnění strategických surovinových zdrojů, vody, základních výrobních prostředků...*“, přičemž odmítá „*nadměrný vliv soukromovlastnických monopolů, finančního kapitálu a bank...*“, nikoli soukromé vlastnictví jako takové. Naopak

zdůrazňuje „*potřebu plurality a rovnoprávnosti vlastnických forem*, včetně soukromé podnikatelské iniciativy především živnostníků, malých a středních podnikatelů“, tedy zachování vykořisťování.

Hovoří o „*různorodých hospodářských subjektech propojených trhem*“ a „*obnově kontroly (jen) klíčového majetku státem*“ a dodává např., že „*stát si musí ponechat rozhodující vlastnický podíl ve strategické železniční dopravě*“. Proč ne ve veškeré a proč ne monopol, jak to vyžaduje „*Komunistický manifest*“?

Návrh **jednoznačně neodmítá ani tzv. církevní restituce**, konstatuje jen, že „*je třeba provést audit a komplexní revizi majetků předaných státem...*“

Komický je název podkapitoly „*Sociální jistoty pro člověka*“ – proč ne pro psa? Opět se v něm hovoří o „*rozvoji sociálního státu*“, tedy udržování třídního smíru a kapitalismu v chátřání. Následují zvěsty o „*pluralitě politického spektra*“ a „*rozvoji občanské společnosti*“ v naprostém protikladu k pojetí vědeckého socialismu. Nechybí výlevy o „*českém člověku*“, jako by snad občanů jiných národností u nás žijících neměl budoucí socialismus týkat.

Stejně jako oba alternativní programy se **populisticky zajíká přímou demokracií a referendy**, čímž popírá úlohu komunistické strany jako předvoje i samotný smysl

její existence a idealizuje si uvědomělost mas v kapitalistické společnosti. Důraz na závazné rozhodování prostou většinou hlasů v podmních, kdy většina mas je indoktrinována buržoazní propagandou, konzumním způsobem života a vyhoceným individualismem, je velmi nebezpečný. Popírá tím samotný smysl dokonce i buržoazní demokracie jako vlády lidu prostřednictvím volených zástupců, kteří mají být teoreticky i v kapitalismu, ale tím spíše v socialismu těmi nejschopnějšími a nejkvalifikovanějšími k učinění závažných rozhodnutí v podstatných otázkách, ve kterých je zcela nesprávné přikládat stejný hlas odborníkovi hluboce seznámenému s problematikou jako neznalému jedinci.

Co čekáte např. od **referenda o vystoupení z NATO**, bláhoví? Většina si odhlasovala vstup do EU, většina by bezpochyby bývala odhlasovala i vstup do NATO (stačí se podívat na tehdejší volební výsledky, strany prosazující vstup do NATO měly kolem 90 %), většina by v současné situaci stejně tak odhlasovala setrvání v NATO.

Za výraz neschopnosti překonat hranice kapitalismu považují i frázi o použití armády v zahraničí „**jen s mandátem Rady bezpečnosti OSN**“. Autor návrhu zjevně nechápe, že nejde o nic než o loutku imperialismu, s jejímž pozhánáním byly spáchány i ty nejodpornější

zločiny po 2. světové válce.

Úvod k návrhu programu netříděně žvástá o „**zájmu našich občanů**“, jako by občany nebyli pánové Babiš, Kellner, Bakala, Tykač a podobní. (Dává tím vedení strany najevo, že vlastně hájí jejich zájmy?) Tvrdí, že „*ČR není vazalským státem*“ (haha!) a znovu kydá o „**konsensu lidu naší země**“, potvrzeném například v zahraničních politických otázkách referendem“. Odmítá „*tendenci vytvořit z ČR montovnu a zdroj levné pracovní síly*“, jako by se to už dávno nestalo, a sní, že „*ČR se nesmí stát podporovatelem hegemonie mezinárodní oligarchie a monopolů*“, jako by se to už dávno nestalo.

Namísto požadavku opuštění a rozbití imperialistické **Evropské unie** zvaní o její „**hluboké reformě a demokratizaci**“, kdy se má tento antikomunistický oligarchický projekt stát „*prostorem rovnoprávné spolupráce suverénních států*“. **Vyzdvihuje platformu Visegrádské skupiny**, v níž Česko spolupracuje s jedněmi s nejreakčnějších a nejvíce asociálních režimů v Evropě, zfašizovaným a militantně antikomunistickým Polskem a Maďarskem, tvrdě persekvujícími naše soudruhy.

V samotném **návrhu krátkodobého programu** jsou představeny některé opravdu podivuhodné teze. Například „*zavedení povinnosti developera vyčlenit alespoň 15 % bytů jako sociálně dostupné*“. Nevím, jak určit „sociální

(Pokračování na s. 3)

Kritika tří třešňových programů

(Dokončení ze s. 2)

dostupnost“ a proč zrovna 15 %, nicméně pro komunistickou stranu je to špatná vizitka, pokud souhlasí s tím, že 85 % bytů má být sociálně nedostupných.

Zatímco ve vztahu k soukromému vlastnictví je návrh více než opatrný, jinými požadavky jde až daleko za hranice minulého socialismu a představuje „velký skok do komunismu“, počínaje utopickým požadavkem na „redukcii pracovního týdne na 35 hodin při zachování výše mezd“ při naprostém nedostatku pracovních sil v řadě klíčových odvětví a neudržitelnosti jejich provozu i při současném obrovském množství přesčasových hodin přes normu 40 týdně.

Ani za socialismu nebyla a není **městská hromadná doprava zdarma** a taktéž jízdné pro žáky, učně, středoškoláky a seniory nad 65 let. Nevím, proč ji zavádět v kapitalismu, kde takové opatření povede ke zbytečnému cestování a k přetěžování spojů (jak už ukázaly zvrácené slevy iniciované populistou Babišem, na které doplácí všichni), zatímco bezplatné není zdravotnictví ani školství. Proč začínat s bezplatnou dopravou a nikoli s bezplatnými základními potravinami? Co je potřebnější? A jakým právem mají mít obyvatelé velkých měst výhodu bezplatné městské dopravy, zatímco cestující v příměstské a meziměstské dopravě mají platit jízdné?

To samé platí o „**rychlém a bezplatném internetu**“. Až nebudu mít peníze na léky a na jídlo, ale budu moci jezdit sem a tam po vlastní zadarmo a připojovat se při tom k rychlému a bezplatnému internetu, budu dojatě děkovat rodné straně.

Výsměchem komunistické politiky je požadavek na „**zdanění církevních restitucí**“ místo jejich rozhodného odmítnutí. Není mi jasné volání po „trvalém zvyšování bezpečnosti jaderné energetiky“ (dnes je nebezpečná?) a musím se vysmát žádosti o „**urychlení výstavby vysokorychlostních tratí**“. To jsou

tratě s rychlostí nad 250 km/h, s ohledem na nepatrnou rozlohu naší země zcela zbytečné, přičemž kapitalismem zplundrovaná republika má tolik jiných podstatnějších problémů... KSČM se takovými požadavky znovu prezentuje jako naprosto neschopný hospodář. K tomu volá po „**rozvoji silného a konkurenceschopného národního dopravního**“, přičemž i bývalá ČSSR jich měla několik pro jednotlivé typy dopravních cest, zatímco vláda KSČM nyní chtějí jen jediného, pro metro i letadla dohromady, ovšem „konkurenceschopného“, samozřejmě v „tržním prostředí“ při zachování soukromého vlastnictví. Velký skok do komunismu zde vězí oběma nohama v kapitalismu.

Prosazovanou „**nulovou tolerancí k projevům xenofobie, neofašismu a nacionalismu**“ by návrh programu postavil mimo zákon asi většinu členské základny KSČM. Nicméně v principu je to pokrokový požadavek.

Alternativní návrh Josefa Skály

První z alternativních návrhů k programu KSČM předložila „**iniciativní skupina komunistů**“, v níž je uvedeno pět jmen, ale sloh jednoznačně vypovídá o autorství (především?) Josefa Skály. Jeho **jazyk je obtížně srozumitelný i sečtělým jedincům**, natož lidovým masám, což mám potvrzeno z více zdrojů. Deklaruje, že jde veřejnosti „naproti i jiným slovníkem, než jaký je zvykem užívat ve straně“, nicméně svou stylizaci přirovnávanou mnohdy k Vladislavu Vančurovi **jde spíše „proti“ než „naproti“ veřejnosti**. K porozumění česky psanému textu bude jistě i většina Čechů potřebovat výkladový slovník nebo slovník cizích slov. Víte například, co je „střečkovat“? „Vzpínat se, jankovatět, třeštit, bláznit, vyvádět, šilet, blouznit.“ Nebo „velmocenské fermany“? Ferman je „úřední výnos, vyhláška, oběžník, rozpis činnosti“. **Nebýt díla mistra Skály, tyto výrazy bych nepoznal**, přestože jsem již od dětství četl i Jirásku.

Nejsem si však jist, že programovou prioritou komunistické strany mají být hrátky s češtinou. Když už se ale autor snaží být dobrým lingvistou, mohl by vědět, že spisovná čeština nepoužívá děsivý amerikanismus „něco je o něčem“.

Skálův návrh vyjadřuje **obdiv ke „100 milionům čínských komunistů“**, přičemž v Číně existuje tak tvrdé tržní prostředí, panují tak špatné pracovní a sociální podmínky a probíhá tak děsivá perzekuce revolucionářů, že v Česku je oproti tomu všestranně vyspělý ráj na zemi.

Návrh je plný řeči o „**našem národním zájmu**“ (s „naší“ národní buržoazii typu pana Babiše, který je ostatně rodilým Slovákem) a odmítá „nálepky extremistů a xenofobů“. Zatímco do první z uvedených nálepek má opravdu daleko, druhá zřejmě nálepkou není.

Podivný je požadavek na „**odchod z NATO či alespoň z jeho vojenských struktur**“. To je asi jako zůstat ve vězení, ale s výsadou vycházek na dvoře. Hovoří o „Evropě, již vládne cizí kapitál a mocnosti“. Opravdu? A co evropský kapitál, např. německý a holandský, který je nejsilnějším zahraničním vlastníkem v Česku – ten nevládne?

Rasismem a xenofobií, proti kterým se komunisté jen zcela formálně vymezují, zavání protiuprchlické teze o lidech, kteří prý „**terrorizují Evropu a rozvracejí její bezpečnost a civilizaci**“. Kdo přinesl světu dvě světové války, kdo se podílel na všech imperialistických agresích a nespravedlivých dobovacích válkách? Nebyla to náhodou Evropa?

Pozoruhodné je tvrzení o **českých bankách, které „byly už v minulosti oporou národního obrození“**. Má autor na mysli třeba Živnobanku? To, proti čemu bojovala prvorepubliková revoluční KSČ, dnes jménem „**levicové opozice**“ v KSČM velebí?

Zajímavý je také požadavek **odluky katolické církve od státu**. Proč jen katolické? V neposlední řadě i Skálův návrh **populisticky lpí na referendech**. Předpokládám, že po

referendech o naší zahraničně politické orientaci a závazných místních referendech třeba o umístění věznice nebo skládky odpadu (bezpochyby si ji všude obyvatelé rádi odhlasují...) bude následovat referendum o způsobu léčby rakoviny, o čemž jistě také každý občan může stejně kvalifikovaně rozhodnout...

Alternativní návrh MLOKu a Restartu

Za zdaleka nejpodařenější z předložených návrhů programu KSČM považuji třetí, jehož autory jsou Marxisticko-leninský odborný klub, iniciativa Restart a nespecifikovaní „aktivní zájemci“. Bohužel i tento návrh trpí **poblouzněním „přímou demokracií“** (mnoho děsivých tezí, které nebudu jednotlivě rozebírat) a **podporuje nacionalismus** (buržoazní nacionalismus utlačujícího národa, protože český národ není v žádném případě národem utlačovaným, naopak sám se podílí na imperialistických agresích, a tedy na útlaku cizích národů). Na pomezí rasismu je požadavek „**podpořit povolování zaměstnávání cizinců z kulturně civilizovaných oblastí za předem jasně stanovených sociálních kulturních podmínek**“. Kdo bude posuzovat „kulturní civilizovanost“? Čeští švejkové, kteří zradili a zničili svůj socialismus i svou národní nezávislost a dnes posluhují nejbarbaršteskému imperialismu v dějinách lidstva?

„**Nepřipustit ilegální imigraci narušující civilizaci, bezpečnost, kulturu a vyvolávající obavy z terorismu**“ neznamená opět než zastávat se „vlastního“ imperialismu, **fetišizovat buržoazní zákonnost**. Byl legální Gottwaldův odchod z „první“ a potom i „druhé“ republiky do sovětského exilu, byl legální Leninův útek do Finska...? Může migrant z válečné oblasti jít za plné palby na úřad vyřizovat si dokumenty k legální migraci...? A nakonec, kde berou autoři návrhu tu povýšenou nabubřelost, že evropská kultura je lepší než ostatní?

Podobně pochybný je požadavek „**ukončit dotace neziskovým organizacím, neuzivajícím svého postavení k dosažení protistátních politických cílů**“. Buržoazní stát je tedy „naš“ a máme ho bránit? Před kým, když jej má nepřítel plně v rukou? To mi připadá, jako by slovenští komunisté chtěli za Slovenského národního povstání bránit Tisovu farskou republiku ve jménu národní nezávislosti!

Návrh dokonce prosazuje **přímou volbu starostů a prezidenta**. Reakcionáři už zavedli druhou z nich a vidíme názorně, jakým způsobem to rozeštvává lidové masy, vzbuzuje falešné naděje a zbytečné emoce, ačkoli všichni kandidáti na prezidenta republiky jsou bezvýhradnými zastánci imperialismu. Zavádět podobné divadlo i na komunální úrovni je naprostým šílenstvím.

K přiloženému návrhu „**Programu Nové komunistické internacionály**“ uvedu jen, že předbíhá současný stupeň vývoje a že především je nutno se věnovat obnově revoluční komunistické strany ve vlastní zemi a rozvíjení všestranných mezinárodních kontaktů mezi revolucionáři a **teprve na jejich základě je možné ve vzdálené budoucnosti uvažovat o mezinárodním koordinačním centru o významu někdejší Kominterny**. Spojením trosek komunistických stran a organizací nevznikne nic než velký vrak.

Podtrženo a sečteno, jako komunist a člen KSČM **nemohu podpořit ani jeden z předložených návrhů programu**, ačkoli opakují, že **třetí z nich je mi nejbližší** a po úpravách by mohl být programovým dokumentem skutečně revoluční strany. Síly liberálů a reformistů na jedné straně a rasistických nacionalistů na straně druhé uvnitř strany jsou však v tak obrovské převaze, že revoluční linie zde nemá šanci.

Budoucnost patří socialismu, pokud má lidstvo nějakou budoucnost mít. Ale nebude to socialismus v KSČM.

Lukáš Vrobel

Evropská levice na křižovatce

Seminář *Centra strategických a teoretických studií (CSTS), Praha 21. 10. 2019*

(Z diskusního vystoupení)

Téma dnešního semináře je bezesporu **správné, potřebné a naléhavé! Je třeba se však ptát** (a bylo třeba se ptát už dávno) **proč levice ztrácí, proč se lidé od ní odvracejí, proč si voliči hledají někoho jiného**, komu dát hlas, či zda vůbec jít k volbám?

Takže otázky zní:

- **akcentuje levice to, co lidé považují za podstatné?**

- **rozumí tomu, co ta dnešní levice hlásá a obhajuje?**

- **nemíjí se občas - a stále více - se zdravým rozumem a lidskou normalitou?**

- **nechybí jí (a jejím vůdcům) odvaha?**

- **nemají dojem, že strany, které se deklamují jako levicové, slouží spíše dobrému bydlu svých lídrů a ne dobru a zájmům většiny?** Tedy, že oni svou naivitou a svými hlasy

slouží novodobým stranickým elitám a ne naopak?

- **nenakazila se dříve opravdová a úspěšná levice liberalismem, genderismem, gretenismem, multikulturalismem, stále ofenzivnější duhovou ideologií?** Tím, čemu pak někteří s potutelným úsměvem říkají „neomarxismus“, byl to nemá s marxismem nic společného?

- **evropská levice** – tedy ta vedená Stranou evropské levice a GUE/NGL – ne ta skutečně komunistická, **už projela ne jednou, ale mnoha křižovatkami?**

- **někdo ji prostě vyměnil**, popletl směrovky, záměrně **špatně nastavil ukazatele!** Poslal nás do oblasti voličsky méně osídlených.

- ne, že bychom to nevěděli, ne, že by na to mnozí neupozorňovali, patřil jsem k nim, ale „... je to marný, je to marný, je to marný!“

- **je třeba přestat bloudit, experimentovat**, a najet co nejrychleji na správnou cestu; přestat se zesměšňovat a přestat dělat radost likvidátorům levice.

- **zatímco „moderní evropská levice“ vede svatou válku za práva gejų, lesbiček, za rovnost sňatků a adopci dětí, za stále širší práva migrantů a jejich „strpění“**, hlásá multikulturalismus a důsledně bourá všechny tradiční hodnoty a civilizační znaky.

- tak **jiní pochopili**, že je třeba hájit základní životní zájmy lidí, jejich sociální jistoty, bezpečí, práva normální rodiny, národní zájmy, bránit oslabování státu a chránit morální zdraví společnosti.

A **ti ve volbách získávají, neztrácejí! Popletená a zmatená levice jim vyklidila prostor**, darovala jim ho! To, co říkám, není nic nového, takto směrem k ofřesené levici mluví, píší a apelují na ni prakticky všichni uznávaní levicoví intelektuálové (u nás i v širším prostoru):

- **Doc. Švihlíková** teď, při hodnocení polských voleb napsala: „Strana Jaroslava Kaczyňského bývá označována jako národně konzerva-

tivní. Její ekonomická politika je ale silně levicová. Využívá toho, že se levice v Polsku zdiskreditovala kooperací s neoliberalismem. A toho, že reformy působila jako šoková terapie a měly velmi dramatické následky“.

- Podobný příběh píše už delší čas i **Orbán** v Maďarsku.

- Rovněž **prof. Keller** v nedávném komentáři nazvaném „Na slepé koleji“ přemýšlil o úpadku levice:

„... v letech hojnosti, po nástupu společnosti masového konzumu, část levice zanevřela na dělníky a zaměstnance, kteří se tak ochotně do konzumní společnosti začlenili... Z bezradnosti a z trucu začali teoretici nové levice hledat nového revolučního aktéra. Nalézali ho mezi lidmi žijícími na okraji společnosti, jindy mezi menšinami sexuálními, kulturními či etnickými, další zase mezi imigranty. O těch všech se soudilo, že na rozdíl od dělníků, kteří zklamali, budou imunní vůči svodům buržoazní kultury... Žádná ze zmíněných menšin se však proti

kapitalismu nevzbouřila. Řeší si své vlastní problémy, které většinu společnosti příliš nezajímají... Socialisté nemají program a revoluční levice zase marně čeká, až se sexuální menšiny ruku v ruce s muslimskými migranty vzbouří proti systému. Pravice sice levici občas škádlí přívlastkem „neomarxistická“, ve skrytu duše však musí být z jejího počínání přímo nadšena. Je to jistě radost mít za politického protivníka soupeře, který se sám odstaví na slepou kolej“.

Mohl bych si vzít na pomoc prof. Krejčího, R. Valenčíka, Zd. Zbořila, P. Žantovského, L. Blahu, P. Dinuše a další...!

Tedy, suma sumárum, **lidé chtějí slušně, normálně a důstojně žít!**

Na to moderní evropská „levice“ jaksi **zapomněla!**

Věnuje se hloupostem a lidé ji to dávají najevo!

Je to tak těžké pochopit?

Karel Klimša

46. pražská teoreticko-politická konference s mezinárodní účastí

46. pražskou teoreticko-politickou konferencí pořádal v sobotu 12. října 2019 Obvodní výbor Komunistické strany Čech a Moravy Praha 1 společně se 17 dalšími okresními a obvodními výbory, městským výborem v Jirkově, Klubem pokrokové inteligence Olomouc a Komunistickým svazem mládeže. U příležitosti 100. výročí vzniku

Komunistické internacionály se zabývala tématem „*K problematice mezinárodní jednoty a součinnosti komunistického hnutí v boji proti antikomunismu a válečnému nebezpečí, za sociální pokrok*“.

Do plného velkého sálu budovy Ústředního výboru KSČM se dostavili účastníci z 15 zemí tří kontinentů, kromě českých z Čínské

lidové republiky, Francie, Maďarska, Německa, Polska, Rakouska, Ruska, Řecka, Švédska, Ukrajiny, Velké Británie a diplomaté z Kuby, Korejské lidové demokratické republiky a Vietnamské socialistické republiky. Přítomen byl místopředseda KSČM, předseda Středočeského KV KSČM a poslanec Parlamentu ČR soudruh *Stanislav Grospič*,

předsedkyně KV KSČM Praha soudružka *Marta Semelová* a předseda Plzeňského KV KSČM soudruh *Miroslav Kavij*.

Jednání zahájil soudruh *Viktor Pázler* a moderování se ujal soudruh *Pavel Degtar*. Úvodní referát přednesl soudruh *Josef Skála* (všichni z OV KSČM Praha 1). Referent se vymezil proti zastáncům kapitalismu

„z vlastních řad“ komunistického hnutí, kteří zesílili od poloviny 50. let. Připomněl dějiny a význam Komunistické internacionály, jejíž odpůrci kapitulovali a jejich teorie o „spolupráci“ s buržoazií a o „přestavbě“ zkrachovaly a vedly k vyrabování východní Evropy. Uvedl, že dnešní situace je bližší éře I. než

(Pokračování na s. 4)

(Dokončení ze s. 3)

III. internacionály a odmítl oportunistické velebení Evropské unie. Zamýšlel se nad výzvami k obnově Kominterny a vyjádřil obavu, že by taková snaha v aktuální situaci vedla k rozbití stávajících komunistických stran, v nichž mnohdy jsou skuteční marxisté v menšině. Upozornil na skutečnost, že KSČM je vyčítáno, že protiválečnou politiku obětovala soužití s vládou a že někteří poslanci podpořili agresivní pakt NATO. Vyzdvihl nezbytnost odlišit se od reformistů.

Význam mezinárodní solidarity podtrhl ve svém projevu mimořádný a zplnomocněný velvyslanec Kubánské republiky soudruh *Danilo Francisco Alonso Mederos*. Odsoudil nespravedlivou a zločinnou blokádu ze strany amerických imperialistů.

Na generační krizi ve všech komunistických stranách bývalých socialistických států upozornil soudruh *Gyula Thürmer*, předseda Maďarské dělnické strany, která z důvodu antikomunistické perzekuce musela ze svého názvu odstranit slovo „komunistická“.

Nezbytnost oslovit miliony lidí, kterou dokázali velcí revolucionáři

minulosti zvládnout bez internetu, zdůraznil tajemník Moskevského městského výboru Komunistické strany Ruské federace a poslanec Státní dumy soudruh *Denis Parfenov*. Volal po koordinovaném boji proti imperialismu.

Tragickou situaci na zřezávaném Ukrajině popsal soudruh *Volodimir Aleksij*, I. tajemník Zakarpatského oblastního výboru KS Ukrajiny. V zemi sílí výprodej západnímu kapitálu, obdiv k fašismu a národnostní diskriminace. KS není zakázána, ale nesmí se účastnit voleb a mnoho členů bylo po pravicovém převratu na dlouhou dobu uvězněno. Zakázán je i komunistický tisk a platí zákon o „protiprávnosti nacistického a socialistického režimu“. KS bojuje za obnovu Ukrajiny jako jednotného mnohonárodnostního socialistického státu.

O perzekuci pokrokového hnutí hovořil i soudruh *Zbigniew Wiktor* z KS Polska. Platný protikomunistický zákon směřuje k chystanému zákazu KS.

Soudruh *Aris Evangelidis* z mezinárodního výboru ÚV KS Řecka podotkl, že KS musí hájit zájmy lidu, nikoli podporovat vládu buržoazie, a v každé zemi bojovat proti nacionalismu a šovinismu.

Hovořil o boji řeckých komunistů proti základnám USA, proti NATO a EU. Podobné stanovisko vyjádřili například tajemník mezinárodní komise francouzského Pólu komunistické obnovy soudruh *Aymeric Monville* nebo zástupce Komunistické strany Německa soudruh *Gregor Hollender*. Jak odlišný postoj oproti linii KSČM!

Místopředseda Rakouské strany práce soudruh *Tibor Zenker* se vymezil proti jednotě s odpůrci marxismu, se sociálními demokraty, a volal po jednotě komunistů. V odezvě na příval frází čínského studenta *Cia Wei-siao* o „socialismu s čínskými rysy“ konstatoval, že Rakouská strana práce prosazuje socialismus se socialistickými rysy. Nekritický obdiv některých domácích i zahraničních řečníků ke kapitalistickému tržnímu hospodářství Číny, a dokonce k oligarchickému a naprosto asociálnímu Rusku názorně vypovídal o jejich dezorientaci a ztrátě třídního přístupu.

Z domácích diskutujících vystoupil nejdříve zástupce generálního tajemníka ÚV KSČ soudruh *Jozef Servista* s ostrou kritikou vedení KSČM, které nehájí zájmy pracujících, ale podporuje vylepšování kapitalismu a současného režimu. Odsoudil hanebnou kapitulaci

KSČ na konci roku 1989 a neprovedení analýzy tehdejší vlny kontrarevoluce.

O mezinárodních aktivitách Komunistické svazu mládeže hovořil člen jeho Ústřední rady soudruh *Wilhelm Feigel*. Pranýřoval ústup českých komunistů od proletářského internacionalismu a jejich vlažný či dokonce záporný postoj k palčivým otázkám, jakými je boj s rasismem, ekologie, pomoc uprchlíkům či podpora Korejské lidové demokratické republiky. Dodal, že vedení KSČM se nezastalo perzekuované bratrské KS Polska.

Na opovrženímhodné snahy o ztožnění fašismu a socialismu a přepsání dějin 2. světové války upozornili ve svých příspěvcích soudruzi *Ivan Hříza*, *Miroslav Kavij* a další. Mimořádně hanebným příkladem tohoto kontrarevolučního náporu je rozhodnutí o odstranění sochy osvoboditele Prahy maršála I. S. Koněva v pražské Bubenči.

Kritika a odmítání politiky KSČM byla leitmotivem většiny českých řečníků. Není proto divu, že jako tradičně se přední tvůrci této politiky akce nezúčastnili. Konference znovu potvrdila rozdělení KSČM na dva nesmiřitelné názorové proudy, v rámci kterých však existuje mnoho

dalších rozporů. Dlužno dodat, že výsledky všech proběhlých sjezdů strany a poměr sil v ÚV strany jasně dokazují, že stoupenci současné zhoubné linie mají navrch.

Celkem v diskusi vystoupilo 27 řečníků. Na mnoha závažných otázkách by těžko našli shodu a jako obvykle nezazněl ani návrh na jakoukoli rezoluci, takže konference opět zůstala jen u skutečnosti, že každý řekl, co měl na jazyku. Ohledně počtu a délky projevů českých řečníků to bylo snad až nadbytečné. Větším problémem zůstává izolace pražských teoreticko-politických konferencí, které i významná část revolučně smýšlejících komunistů odmítá jako platformu staromilců odtržených od reality, což nepřispívá ke zvýšení účasti ani úrovně. Vypovídá to však názorně o stavu trosk českého revolučního hnutí.

Jako jedno z nejvýznamnějších a nejpochybnějších mezinárodních setkání komunistů v Evropě v současnosti zůstávají dle mého názoru pražské teoreticko-politické konference nedocenené. S ohledem na finanční a organizační náročnost zajištění a všestranný rozklad KSČM se i jejich budoucnost jeví značně problematicky.

Leopold Vejr

Co čeká naši vlast?

Co čeká naši nešťastnou vlast, až všichni pamětníci německé okupace a protektorátní éry umřou? Pohrobci českých kolaborantů spolu se sudetskými Němci určitě důkladně přepracují dějiny. Lze již dnes odhadnout, že se čeští školáci dovědí, jak byli nacisté velkorysi a umožnili českým občanům přežít válku v oáze klidu a míru. Zároveň se poučí, že tuto idylku žel narušovaly neodpovědné živly, které si německé velkomyslnosti nevážily. Proto museli nacisté přistoupit k odvetným opatřením, a tak to holt někdo odskákal. Budou tvrdit, že se české děti díky protektorátnímu školství naučily německý jazyk a v hodinách zeměpisu důkladně poznaly Velkoněmeckou říši. Uměly zazpívat nacistickou hymnu a zvládly zdravit zdviženou pravíci. To všechno by se přece nemohly naučit bez otcovského přihlížení státního ministra K. H. Franka. Od konce světové války jsme už zaznamenali i řadu pokusů o obhajobu zrádců a kolaborantů. Je to neuvěřitelné, ale dokonce už v roce 1946 při procesu s členy tzv.

protektorátní vlády se v soudním sále ozývaly výkřiky jejich příznivců. Je třeba připomenout, že zejména po listopadu 1989 se roztrhl pytel s omlouváním kolaborace „státního prezidenta“ Háchy a protektorátních filmových hvězd.

Zvláštní pozornost věnují „tvůrci“ nových dějin konci druhé světové války v souvislosti s úlohou osvoboditelských armád. Neštítí se přepočítávat počty padlých sovětských vojáků a odstraňovat sochy a památníky. Přitom to byli právě oni, kdo tak vehementně odsuzovali odstraňování Masarykových soch po únoru 1948. Je zajímavé, že se dodnes nikdo z nich nepokusil spočítat, kolik Američanů vlastně padlo při osvobození Plzně. To všechno je samozřejmě moc smutné, vždyť přece všichni tehdejší spojenci vojáci si zaslouží stejný dík za to, že nasazovali své životy.

Lidem, kteří se v květnové revoluci v roce 1945 skrývali v krytech a s obavami čekali, že je nacisté povraždí, bylo srdečně jedno,

kdo jim přinese svobodu. Historickým faktem však zůstane, že Prahu osvobodila Rudá armáda a ten, kdo to prožil, na to nikdy nezapomene. Proto máme povinnost tato fakta předávat našim dětem a vnukům. Jen tak můžeme zabránit vymývání jejich mozků a „zglajchšaltování“ dějin na českých školách. Když sledujeme, co se teď kolem nás děje, musíme si vzpomenout na nacistického ministra propagandy Goebbelse, který v pekelném kotli určitě bledne závistí...

Dalo by se očekávat, že strana, která si říká komunistická, bude stát v čele boje proti podobným jevům. Je přece její povinností seznamovat nejen své členy, ale i širokou veřejnost s pravdivým obrazem dějin. Jenže této úlohy se v současné době (ať už z jakéhokoli důvodu) kupodivu ujal lid z druhého břehu. Jako příklad je možné uvést francouzský televizní dokument, v srpnu 2019 odvysílaný na TV Prima ZOOM s názvem *Stalin versus Trockij*. Autoři dokumentu samozřejmě nejsou příznivci socialismu, nebo,

nedej bože, komunismu, ale přesto by jejich dílo bylo značným přínosem pro stranické vzdělávání, ovšem pokud by ho KSČM prováděla. Přes veškeré pomluvy, lži a propagandistické snažení totiž z francouzského dokumentu vyplynuly dvě zásadní skutečnosti. Buržoazní novináři konstatovali, že zásluhou maršála Stalina byly překonány nesmiřitelné škody způsobené hitlerovskou mašinerií a Sovětský svaz se stal vysoce průmyslovým státem i zemí s rozvinutým zemědělstvím. To zaprvé. A zadruhé, vyzvedli jeho nehynoucí zásluhy na vítězství spojenců ve druhé světové válce.

Francouzský dokument přinesl také celou řadu dosud neznámých snímků zachycujících všechny významné revoluční osobnosti. Jeho tvůrci pochopitelně (jak také jinak) připomněli Leninovu charakteristiku vedoucích činitelů, ve které Stalina nedoporučil do čela strany. V tomto ohledu musím učinit poznámku, za kterou zřejmě budu obviněn z neúcty k Leninovu odkazu. Jde totiž o to, že z jeho hodnocení vyplynul fakt, že

vlastně nikdo z jeho soudruhů nebyl dost dobrý, aby se ujal vedení strany. Francouzský film ale nemohl zamlčet skutečnost, že Josif Stalin na základě této kritiky navrhl své odvolání, které však sjezd odmítl. Tak se tvůrci dokumentu aspoň pokusili jeho čestný přístup oslabit tvrzením, že šlo z jeho strany o jakousi intriku (sic). Ve zmíněném dokumentu byl Stalin dokonce označen za „pobudu z Gruzie“, který Leninovi opatroval peníze pro činnost v zahraničí loupežemi.

Inu, už jsme slyšeli i mnohem horší obvinění na adresu tohoto člověka, ale žádná z nich mu nemůže vzít jeho velikost. O tom, že za svého života šlápl na kuří oka těm, kteří si to zasloužili, svědčí skutečnost, že ho jejich pohrobci urážejí, pomlouvají a špiní dodnes, tedy dávno po jeho smrti. Oni se totiž bojí, že nastane čas, kdy se Stalinova odkazu chopí další generace a nastolí spravedlivý řád.

Jan Souček

KLDR odmítá vměšování amerických imperialistů a jejich vazalů

Jak informovala Korejská ústřední tisková agentura (KCNA), 5. listopadu jihokorejský prezident Mun Če In dopisem pozval předsedu Komise pro státní záležitosti Korejské lidové demokratické republiky **Kim Čong Una**, aby se zúčastnil mimořádného summitu Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN) v jihokorejském Pusanu.

KCNA k tomu uvádí, že „jihokorejské orgány se stále nezbavily chybného stanoviska při řešení všech otázek mezi severem a jihem, když se spoléhají spíše na vnější síly než na národní spolupráci. Je nepravděpodobné, že něco bude projednáno a rozhodnuto s takovým partnerem, který úplně ztratil nezávislost a samostatný postoj a světuje vše vnějším silám.“

„Protože nebyl splněn ani jeden ze slibů daných v Pchamundžomu, Pchjongjangu a na hoře Pektusan, byl by v současnosti mezikorejský summit zbytečný jako pouhá formalita.“

Ohledně pokračujícího nátlaku a provokací ze strany USA uvedl mluvčí Komise pro státní záležitosti KLDR 13. listopadu: „V současné době, kdy jedna strana odstupuje od svých závazků a jednostranně podniká nepřátelské kroky, neexistuje důvod ani ospravedlnění pro druhou stranu, aby sama zachovala své závazky...“

Naším záměrem a vůlí je odpovědět na dialog dialogem a na použití síly použitím síly...

USA by se měly chovat obezřetně v citlivém období, kdy se situace na Korejském poloostrově může vrátit do výchozího bodu vzhledem ke společným vojenským evičením USA a jižní Koreje, což je největší faktor opakujícího se bludného kruhu korejsko-amerických vztahů...

Budou čelit ještě větší hrozbě a budou nuceny po dlouhém utrpení přiznat svou chybu, pokud neučiní nic pro změnu trendu současné situace.“

Více na stránkách Společnosti česko-korejského přátelství Pektusan, www.kldr.info

Bolívie: Světová odborová federace odsuzuje destabilizační pokusy imperialismu

Světová odborová federace (SOF) jako jediná třídě orientovaná odborová federace, vyjadřující se jménem 97 milionů pracujících pěti kontinentů, znovu potvrzuje svou třídní solidaritu dělnické třídy a obyvatelům Bolívie, kteří opět čelí destabilizujícím imperialistickým zásahům.

SOF odsuzuje manévry politické opozice v Bolívii organizované imperialismem, které usilují o destabilizaci země a svrhnutí legitimně zvoleného prezidenta Evo Moralese Aymy. Vyjadřujeme také své nejsilnější odmítnutí proti lynčování a únosům odborových a sociálních vůdců, které páchají reakční skupiny.

SOF byla i bude nadále zastávat pozice, že lidé jsou jediní, kdo mají právo rozhodovat o své přítomnosti a budoucnosti bez vnějších zásahů.

V tomto smyslu vyjadřujeme svou solidaritu s Bolivijským dělnickým centrem (COB) přidruženým k naší velké unijní rodině a vyzýváme bolivijský lid, aby porazil imperialistické plány, odmítl každý pokus o převrat a bojoval za emancipaci bolivijská dělnické třídy, proti vykořisťování člověka člověkem.

Sekretariát SOF

K prohlášení Světové odborové federace se připojuje i její česká členská organizace, Odborové sdružení Čech, Moravy a Slezska.

Další stanoviska Odborového sdružení Čech, Moravy a Slezska a informace o jeho činnosti naleznete na internetových stránkách www.stavkuj.cz.

Vzpomínka na opravdové komunisty

V letech 1968-69 pořádaly všechny hromadné sdělovací prostředky divokou honbu na lidi, kteří se nepřipojili k všeobecné štvanci proti přítomnosti vojsk Varšavské smlouvy na území Československa. Přitom skoro všem jen trochu politicky myslícím občanům muselo být zřejmé, že dosavadní vývoj situace vedl k odtržení země ze svazku socialistických zemí a návratu ke kapitalismu. Lidé však byli vystaveni nepředstavitelné masáži a vymývání mozků a proto se značná část společnosti nechala touto štvancí ovlivnit a zastrašit.

Našli se však i tací, co se nebáli veřejně vystoupit proti všeobecnému proudu. Komunisté z Prahy-Libně v čele se soudruhem Josefem Jodasem pozvedli rudý prapor internacionalismu.

V době nepředstavitelné štvance svolali do libeňské Čechie v říjnu

(Pokračování na s. 5)

(Dokončení ze s. 4)

1968 aktiv komunistů, kteří nezradili a neobrátili kabáty naruby. Jejich vystoupení vzbudilo zuřivou reakci nepřátel socialismu i těch, kterým až dosud strana sloužila jen jako záruka existence.

K činnosti libeňských komunistů se v tehdy vycházejících „Listech“ vyjádřil jakýsi Pavel Urbášek. V rozsáhlém článku „sepsul“ nejen „libeňáky“, ale i další soudruhy, věrné socialismu. Na tapetu si vzal kromě Josefa Jodase i Jaromíra Brovžáka z Ostravy, profesora Jaromíra Hrbka z Olomouce a mnohé další soudruhy.

Žlučí mu hnul zejména malíř Emanuel Famíra, o němž napsal: „Hlavní projev (v sále Čechie) pronesl Antonín Kapek, největší ovace však sklídila expresivně lidová

promluva Emanuela Famíry, prokládána vulgarismy a zakončena vřelým objetím s přítomným sovětským důstojníkem. Říjnová Čechie představovala vrchol snah dogmatiků, i když další setkání ultralevičáků v pražské Lucerně 10. listopadu 1968 u příležitosti oslav bolševické revoluce bylo daleko početnější.“

Emanuel Famíra se narodil 15. 12. 1900 a během svého života okusil dráhu malíře, sochaře i sólisty baletu Národního divadla. V letech 1930 až 1933 se podílel na tvorbě časopisu „Levá fronta“ a stal se členem komunistické strany. V roce 1958 obdržel „Řád práce“ a v roce 1960 získal titul „Zasloužilý umělec“. V roce 1971 mu byl udělen „Řád Klementa Gottwalda“, ovšem „in memoriam“. Zemřel předčasně,

uštvan nepřáteli socialismu a nositeli „socialismu s lidskou tváří“ dne 6. 1. 1970.

Josef Jodas, zakládající člen komunistické strany, v době Protektorátu vězněný šest let v nacistickém koncentračním táboře, ho ze stejných důvodů následoval v červnu téhož roku. Je ovšem zapotřebí ocenit i další libeňské „staré“ komunisty, soudruhy Václava Švobodu, Ladislava Morávka, Karla Šmidrkala i Karla Pospíšila, kteří spolu se soudruhem Jodasem vystoupili proti reakci a zrádcům ve straně.

Již zmíněný Urbášek dále o soudruhu Jodasovi napsal: „Do povědomí širší veřejnosti se Josef Jodas zapsal na sklonku jara 1968, kdy 8. června armádnímu listu Obrana lidu poskytl rozhovor.

Interview umožňuje určit základní kontury ideové platformy Jodasova ultralevičáckého dogmatismu stalinského typu. Jodas jednoznačně pokládal Pražské jaro za cestu k zániku socialismu v Československu. Nejvýraznější symptomy údajné destrukce bylo ovládnutí masmédií „reakční skupinou ve straně“ a příprava Šikova ekonomického modelu. Prapříčinu krizového stavu Jodas nacházel v kritice „kultu osobnosti“ po smrti J. V. Stalina, která dlouhodobě podlomila autoritu Sovětského svazu mezi zeměmi socialistického tábora. Jodas pokládal za přirozené a samozřejmé, že socialismus se proboují cestou diktatury, která mocenskými prostředky potírá přežívající zbytky kapitalistických tříd. I když implicitně vyzvedl v dvacetileté

existenci komunistického režimu v Československu pouze období let 1948-1953, podrobil kritice i přílišné otevření komunistické strany po únoru 1948.“

Co myslíte? Všechno, co Urbášek napsal, jenom umocňuje hodnotu Josefa Jodase jako věrného a předvidavě myslícího komunisty. Všechno, co tehdy řekl, můžeme podepsat i dnes! Jenže soudruzi Jodas, Famíra, Hrbek a další soudruzi nevdali jenom reakci a „progresivním“ členům strany. Začali totiž překážet i brežněvovským chráněncům v KSČ. G. Husák proto vznikající nebezpečí v podobě „Levé fronty“ rázně zlikvidoval. A položil tak základy k pohřbu strany, která si dosud říká komunistická...

Jan Souček

Dialog v „Dialogu“: Sovětská okupace a jediný obhájce linie strany

24. října 2019 odhlasovalo 130 ze 137 přítomných poslanců ustanovení 21. srpna „Památným dnem obětí invaze a následné okupace vojsky Varšavské smlouvy“. Pro návrh hlasovali všichni kromě poslanců KSČM, s výjimkou Jiřího Dolejša, jenž návrh podpořil. Považují Dolejšovo jednání za nešťastné, protože přijaté vyhlášení památného dne nemá jiný cíl než posílení antikomunismu!

Z pohledu existující generální linie KSČM, stanovené jejími dokumenty, je však namístě podotknout, že pouze poslanec Dolejš hájil linii strany, zatímco ostatní poslanci jednali proti této linii a měli by být za to voláni k odpovědnosti.

Nosným dokumentem KSČM dosud je „Prohlášení k občanům ČSSR“, přijaté mimořádným sjezdem KSČ 20.-21. 12. 1989 v Praze. Překvapivé je, že vládci strany opakovaně hovoří o KSČM jako „straně vzniklé v roce 1990, která nemá s KSČ nic společného“, ale prohlášení mimořádného sjezdu KSČ, de iure jiné politické strany, se jim náramně hodí a je zveřejněno i na internetových stránkách strany (na rozdíl od jiných zásadních dokumentů někdejší KSČ). V tomto prohlášení sice není označen vstup vojsk za okupaci, ale za nezákonný, což je jiným výrazem pro totéž: „Omlouváme se za veškerá příkoří i členům strany, kteří za svoje reformní postoje, za nesouhlas s protizákonným vstupem vojsk pěti spojeneckých zemí v roce 1968 museli KSČ opustit a ztratit postavení rovnoprávných občanů.“

Také stanovisko Výkonného výboru Ústředního výboru KSČM k výročí 21. srpna 1968 ze srpna 1998 je stále platné, o čemž svědčí i jeho publikování na současných internetových stránkách strany v roce 2016. I předseda Vojtěch Filip se na něj odvolal v souvislosti s aktuální kampaní. Ani toto stanovisko nenazývá vstup vojsk okupaci, „jen“ násilným zásahem, dodává však, že „Ten to nedemokratický krok doslova šokoval většinu občanů ČR, včetně mnoha tehdejších členů KSČ. Násilný vstup vojsk posloužil spíše ku prospěchu zemí kapitalistické orientace. Zablokoval perspektivu dalšího postupu k sociálně spravedlivější, demokratičtější socialistické společnosti. Přispěl ke ztrátě důvěry v komunistickou stranu a spolu s prověrkami v období tzv. normalizace postavil proti KSČ i mnohé její členy, kteří se jinak zejména s jejím sociálním programem plně ztotožňovali (řada z nich vstoupila do komunistické strany znovu po roce 1989).

Přes dočasné udržení poměru sil a rovnováhy v mezinárodním měřítku, které respektovaly i velmoci NATO, srpnový vstup vojsk česká společnost

nepřijala a jako celek se s ním neztotožnila. Stín mocenského zásahu pak hluboce ovlivnil možnosti rozvoje socialismu u nás a negativně ovlivnil i postavení levice v celé Evropě.“

K tomu podotýkám jen tolik, že tržní hospodářské reformy, prosazované velkou částí tehdejšího vedení KSČ, v žádném případě nemohly vést k „sociálně spravedlivější, demokratičtější socialistické společnosti“, spíše k hospodářskému rozkladu, vrůstající závislosti na kapitalistických státech a kulturnímu úpadku, jako tomu bylo v Jugoslávii, Polsku, Maďarsku, Rumunsku, ve většině socialistických států. Tím však nemohu obhajovat intervenci vojsk Varšavské smlouvy v čele s SSSR. Vedení intervenujících států o žádnou ideologickou čistotu československého socialismu nešlo, vždyť všechny intervenující státy byly ideologicky i hospodářsky ještě více nepevné než ČSSR. Ostatně protisocialistické síly v ČSSR zesílily jen díky exportované politice „destalinizace“ ze Sovětského svazu.

KSČM nemá dodnes jasno o tom, byla-li vojenská intervence Varšavské smlouvy v roce 1968 okupací, bratrskou internacionální pomocí nebo ještě něčím jiným („něčím mezi tím“, to zní úsměvně...). Dokumenty strany ji jednoznačně odmítají, významná část členské základny se však ztotožňuje spíše s hodnocením z „Poučení z krizového vývoje“. K posouzení, zda šlo o okupaci, by bylo především nutné přesně znát všechny tehdy platné právní normy, včetně znění dokumentů Varšavské smlouvy, ke kterým ČSSR přistoupila. Velmi pochybuji o tom, že by některý z nich explicitně uváděl, že vedení jednoho členského státu souhlasí s ozbrojenou intervencí ostatních členských států na svém území, pokud ostatní členové nebudou souhlasit s politikou daného státu (respektive posoudí ji jako „kontrarevoluci“, jejíž definice však zůstává zcela na jejich svěvoli).

Ilustrovaný encyklopedický slovník z roku 1980 rozděluje okupaci na válečnou a mírovou. „Válečná okupace je faktické ovládnutí území jedné válčící strany vcelku nebo zčásti protivníkem.“ O tom nelze v případě ČSSR v roce 1968 hovořit. „Okupace mírová je jednou ze záruk splnění mezinárodních smluv. Spočívá v tom, že zaručující stát se smluvně zavazuje trpět na svém území cizí vojenské jednotky až do doby, kdy splní hlavní závazky smlouvy (nejčastěji mírové), např. zaplatí reparace.“ O mírové okupaci by se už snad dalo v tomto případě mluvit, jenže ČSSR se tehdy smluvně nezavázala trpět na svém území cizí vojenské jednotky. K tomu došlo až po jejich vstupu, po

obsazení republiky, tedy za zcela nerovnoprávných podmínek pro Československo. Dodatečné schválení „dočasného pobytu vojsk“ sice legitimizovalo jejich přítomnost, rozhodování orgánů obsazeného Československa však bylo asi tak „nezávislé“, jako když protektorátní vláda a prezident uznávaly poručení Velkoněmecké říši. Tím nechci srovnávat období budování socialismu s fašismem, dnešní propaganda tak však činí a ve způsobu provedení vojenské intervence Varšavské smlouvy pro to nachází mocný argument.

Dle Ústavy ČSSR platné od roku 1960 rozhodovalo o základních otázkách vnitřní a zahraniční politiky Národní shromáždění. Ani Národní shromáždění, ani jeho předsednictvo, ani vláda či prezident republiky, a ovšem ani KSČ jako „vedoucí síla ve společnosti i ve státě“ (hlava I, článek 4) intervenci zahraničních vojsk neschválily. V tomto smyslu jistě šlo o okupaci. Argument, že ji prováděli spojenci, nikoli nepřátelé, neobstojí. To bychom stejným úhlem pohledu museli říci, že pokud by se politika dnešní České republiky znelíbila jejím spojencům z NATO a obsadily by ji proto armády členských států NATO, nebyla by to okupace, protože jsou to „spojenci“.

Zatímco armády Polska, Maďarska, Bulharska (a malý počet specialistů z NDR) opustily ČSSR ještě na podzim 1968, Sovětská armáda zůstala přítomna až do roku 1991 v počtu asi 150 tisíc osob. Národní nezávislost tím byla pošlapána a pokud dnes komunisté argumentují tím, že socialismus znamenal nezávislost, zatímco obnovený kapitalismus nás učinil polokolonii Západu, každý odpůrce namítne, že za socialismus jsme byli naprosto závislí na SSSR a 150 tisíc jejich vojáků hlídalo naši poslušnost. Dodávám, že jejich přítomnost s narůstáním kontrarevolučních tendencí v SSSR vytvářela vážnou hrozbu pro samotnou existenci československého socialismu, neboť je velmi pravděpodobné – a uvádí to více zdrojů z „obou stran“, že v případě rozhodného úsilí KSČ o potlačení kontrarevoluce v listopadu a prosinci 1989 by se sovětská vojska nepostavila na stranu československých ozbrojených sil, ale proti nim, na stranu kontrarevoluce.

Profesor Milan Matouš, člen komunistické strany od roku 1945, píše v letošním roce ve svých vzpomínkách „Tři čtvrtě století komunistou“: „Většina lidí prožívala vstup sovětských vojsk jako pokoření a urážku. Nikdy nebylo nepřátelství k Sovětskému svazu takové, jako po 21. srpnu. Jen nejuvědomější komunisté si zachovali kladný vztah k SSSR, ale ani ti nebyli způsobem

sovětského zásahu nadšeni. Nálada občanů pozici pravice posilovala.“ (s. 70)

Zatímco mnoho poctivých a přesvědčených komunistů (včetně kovaných revolucionářů a antifašistických bojovníků, rozhodných odpůrců Dubčekova vedení a politické i ekonomické liberalizace) bylo za svůj odpor k sovětské intervenci vyloučeno ze strany a postiženo v zaměstnání, v následujících prověrkách upevnili své pozice kariéristé. KSČ se ještě více byrokratizovala a odtrhla od mas. Ostatně i část nejvyšších představitelů KSČ a ČSSR se po roce 1989 projevila jako bezcharakterní patolizalové, kteří přes 20 let opírali svou moc nikoli o důvěru pracujících mas, ale o bodáky a tankové hlavě sovětských vojsk. Ihned po pádu socialismu začali hlásat názory, za které by byli v době, kdy stáli v čele, vyloučeni ze strany, vyhozeni ze zaměstnání a pronásledováni. Lubomír Štrougal prohlásil: „...Příchod spojeneckých vojsk okupací byl! Já srpen 1968 dokonce považuji za vůbec nejtragičtější událost v historii Československa.“ (M. Formáčková: V hlavní roli Gustáv Husák, BVD, Praha 2009, s. 61) Gustáv Husák – alespoň dle tvrzení Viliama Plevzy v knize „Vzostup a pády: Gustáv Husák prehovil“ (Tatrapress 1991): „Byla to okupační armáda, která si prostřednictvím tykadél budovala i politické pozice.“ (Štrougal o Husákovi a jiné vzpomínky na minulost, A. Borán-Bondy, Praha 2009, s. 116)

O „dočasnosti“ pobytu cizích vojsk se od začátku pochybovalo, respektive byla už tehdy spojována s dočasností existence SSSR a socialismu jako takového. Trefně to vyjádřili Šimek s Grossmannem v jednom ze svých dialogů: „Jak dlouho u nás vojska zůstanou?“ „Dokud budeme muset chtít.“ Prorocký byl také požadavek Jiřího Grossmanna „Změnit heslo Se Sovětským svazem na věčné časy na Se Sovětským svazem dočasně, protože je to kratší a znamená to to samé.“ Masy řvaly smíchy. Takovou autoritu měl u nás Sovětský svaz v důsledku své revizionistické, sociálnímperialistické politiky.

Argument, že Američané měli svá vojska v západní Evropě, tedy SSSR měl právo mít svá v socialistických zemích východní Evropy, považují za liché. V letech 1948-1968 to tak také nebylo. Nemluvě o tom, že socialismus má bránit národní nezávislost a klást důraz na soběstačnost v národní obraně. Spolupráce spojeneckých armád socialistických států pro obranu tábora socialismu je potřebná, nikoli ale obsazení jednoho socialistického státu vojsky jiného, které nezbytně vede k jeho naprosté politické

podřízenosti, podrývá socialistické vlastnictví a činí z domácích stranických a státních orgánů pouhé loutky cizí velmoci.

Místopředseda a poslanec KSČM Stanislav Grospič byl v souvislosti s prohlášením 21. srpna za památný den mediálně skandalizován za svůj výrok pro Český rozhlas, že v srpnu 1968 o okupaci nešlo a oběti byly většinou obětmi dopravních nehod. Proti použití termínu „okupace“ argumentoval tím, že „nijak nebyla odzbrojena československá armáda nebo likvidována státní moc“. To však není podmínkou okupace. Pokud se státní moc okupovaného státu podřídí a neklade odpor, není důvod ji likvidovat. Současné zdroje, uvádějící 137 obětí intervence Varšavské smlouvy v srpnu 1968 a celkem 406 obětí spojených s pobytom sovětských vojsk v Československu až do roku 1991, potvrzují tvrzení, že naprostá většina úmrtí byla skutečně způsobena dopravními nehodami. Ostatně, přes 100 mrtvých bylo i na straně intervenujících armád, opět většinou v důsledku dopravních nehod. Tragičnou intervencí to nijak nesnižuje, ačkoli srovnávat ji s německou nacistickou okupací nebo s agresemí amerických imperialistů opravdu nelze. Mnoho pamětníků, včetně komunistů – nemajících důvod upravovat své vzpomínky ku prospěchu dnešního režimu – vzpomíná na dezorientované a bezradné sovětské a další spojenecké vojáky v ulicích českých a slovenských měst, čelící nadávkám i fyzickým útokům domácího obyvatelstva. Spojeneční vojáci si nechali nadávat a snažili malování hákových křížů a urážlivých hesel na svá vozidla, aby nezpůsobili krveprolití. Pokud však sporadicky docházelo k pokusům o zapálení jejich vozidel, nezbylo jim než se bránit, aby neuhofeli. Také fotografie a filmové materiály dokazují, že šlo spíše o zpackanou frašku než o brutální agresi. Odpůrci intervence a zastánci Dubčekova vedení měli ostatně převahu ve stranických a státních orgánech a ve sdělovacích prostředcích ještě déle než půl roku po vstupu vojsk.

Stanislav Grospič se vojenského řešení nezastával, naopak uvedl, že „byl to tragický moment, nebyl správný...“ (irozhlas.cz, 24. 10. 2019) Vyhrocená antikomunistická hysterie proti němu tedy naprosto není namístě. Ačkoli je mezi českými a slovenskými komunisty dost takových, kteří považují srpen 1968 za druhé osvobození, takové stanovisko sdělovací prostředky nezaznamenaly.

Leopold Vejř

P A N O R A M A

30 let lži a podvodů

Režim na lži postavený od svého počátku – kdo z řečníků v listopadu a prosinci 1989 přiznal, že usiluje o znovunastolení kapitalismu – pokračuje v tomtéž kursu. Připomeňme si i falešnou zprávu o smrti studenta na Národní třídě, jež antikomunistické propagandě pomohla aktivizovat do ulic další „cinkače s klíči“. Vzpomínám například na jednu funkcionářku KSČ ve středním věku, která na členské schůzi strany v jedné z tehdejších významných institucí pár dní po 17. 11. 1989 hystericky vykřikovala: „Nedáme zabít své děti!“

Mne ovšem vývoj v Československu na podzim 1989 nepřekvapil díky čerstvým zkušenostem z cesty do Moskvy v červnu toho roku. V sovětském hlavním městě právě zasedal Gorbačovem iniciovaný Sjezd lidových zástupců, nový legislativní orgán sovětského státu. Ve dnech jeho jednání pořádali tzv. demokraté, ale již otevření antikomunistické mítinky v parku za sportovním areálem v Lužnicích. Jednomu z takových shromáždění jsem mohl být přítomen. Proti komunistům tam například šval disident akademik Sacharov, ale i Boris Jelcin, donedávna šéf moskevského výboru KSSS. A zhruba stotisícový dav skandoval: „Nepotřebujeme chléb, potřebujeme svobodu“, samozřejmě rusky. Jak si tu „svobodu“ představovali, jsem poznal v dalších dnech na Puškinově náměstí, kde antikomunisté otevřeně šířili za nečinného přihlížení milice (období VB) pamflety plné Leninových urážek a karikatur. Zdeněk Mlynář měl svým způsobem pravdu, mráz skutečně přišel z Kremle, akorát o 21 let později.

K „oslavám“ údajných 30 let svobody se nebudu vracet, výstižně je popsal v příspěvku „Uctění památky dvojnásobné tragédie 17. listopadu“ Leopold Vejr. Zbývá dodat – po třiceti letech antikomunistické propagandy a vymývání mozků v nedávném průzkumu třetina dotázaných odpověděla, že za socialismu bylo líp.

I mnohá nekomunistická internetová média hodnotí uplynulých 30 let více než střídavě. Například „Deník N“ publikoval 15. 11. esej Stanislava Bilera „2009–2019: Česko, země bez budoucnosti. Dědicové privatizace si porcují republiku.“ Autor navázal na esej Petra Pitharta „První dekáda, 1989–1999: Když podrže na zádech mne, podrbu i já tebe. Ale nejdřív si to tu rozparcelujeme.“ a na esej Marie Bastlové „Druhá dekáda, 1999–2009: Cesta do Evropy a zase zpátky. S kmotry v zádech.“

Ekonomka Ilona Švihlíková v rozhovoru pro Parlamentní listy 21. 11. upozornila, že do zahraničí ročně odtéká až půl bilionu (500 miliard) korun. Řekla také, že příliš mnoho lidí na vysokých pozicích je v Čechách spjato s transformací a kvůli kariéře ji vychvalují, i když z Čech udělala kolonii.

Smutné vystřízlivění z mnoha „listopadových“ iluzí. Prach zavál veškeré sliby a tehdejší hesla jako „Strany pro stráníky, Občanské fórum pro všechny“ či „Funkce nikoli podle stranických legitimací, ale podle odbornosti“. Jak odborně „zdatní“ jsou představitelé polistopadového režimu, se mohla veřejnost mnohokrát přesvědčit. Čerstvě se k nim připojila nově zvolená předsedkyně TOP 09 Markéta Pekarová Adamová. Za jednu z priorit pro druhou nejmenší parlamentní stranu označila prosazování přijetí eura. Petr Holec na serveru Info.cz dnes k tomu napsal: „Slibte Čechům euro,

a všichni voliči se vám bohatě vejdou do jedné menší kavárny.“

Po svém zvolení uvedla, že vstoupila do politiky v roce 2009, protože ji „strašně štvala arogantní a populistická vláda sociální demokracie“. Neznalost neomlouvá – vláda ČSSD skončila o tři roky dříve a v arogantní vládě roku 2009 byli politici ODS a TOP 09. Možná detail, ale typický pro současnou buržoazní politiku. Lež má nejen krátké nohy, ale i paměť.

K vyhlášení 21. srpna památným dnem

Při charakteru režimu po kontrarevolučním převratu z roku 1989 považují za docela překvapivé, že „Památný den obětí invaze a následné okupace vojsky Varšavské smlouvy“ byl Poslaneckou sněmovnou schválen až 24. října 2019. Pokud by k tomu došlo již v 90. letech, nedivil bych se. Načasování na letošní podzim zavání antikomunistickou provokací a snahou zákonodárců hledat zástupné problémy od současných problémů kapitalistické společnosti.

Na některé komunisty provokace zřejmě zabrala, jak svědčí dva příspěvky na www.kldialog.cz z 2. 11. a 4. 11. tohoto roku. V zásadě souhlasím s článkem Karla Mráze, byť místy jsou jeho názory vyjádřeny zkratkovitě. Je třeba připomenout, že 3. 8. 1968 se setkali v Bratislavě nejvyšší představitelé ČSSR, SSSR, Polska, Maďarska, Bulharska a NDR. Společně prohlášení těchto států a jejich komunistických stran schválili i českoslovenští činitelé v čele s Dubčekem, a to včetně deklarace: „Podpora, ochrana a upevnění vymožeností, kterých dosáhly národy svým hrdinským úsilím, obětavou prací lidu každé země, jsou společnou internacionální povinností všech socialistických zemí.“

Skutečnost, že i KSČM ve svých dokumentech tento fakt záměrně opomíjí, hovoří o jediném: KSČM (nejen z tohoto důvodu) dávno není komunistickou stranou jinak než názvem.

K návrhům aktualizace Programu KSČM

Výročním členským schůzím KSČM byly předloženy tři návrhy k úpravě programu KSČM. O jejich zhodnocení se pokusil Lukáš Vrobel v příspěvku „Kritika tří třešnových programů“ uveřejněném 4. 11. na www.kldialog.cz. V podstatě souhlasím s autorem v jeho analýze oficiálního návrhu vedení KSČM i alternativního návrhu iniciativní skupiny zastoupené Josefem Skálou.

Zásadně se odlišují od názorů Lukáše Vrobela při hodnocení návrhu MLOKu a Restartu. V současných podmínkách mají členové KSČM, kteří jsou nadále ve straně a zůstali věrni myšlenkám komunismu a marxismu-leninismu, jedinou možnost, a to hlasovat právě pro tento program. Možná i v něm jsou některé nedostatky, na něž se snaží upozornit Lukáš Vrobel (opatrnější bych byl při používání formulací jako „rasističtí nacionalisté uvnitř strany“), ale lepší návrh není k dispozici. Jde o principy, druhá věc je nízká pravděpodobnost jeho přijetí sjezdem KSČM, čemuž nasvědčují dosavadní zkušenosti s politikou KSČM. Když se chlubil například její místopředseda Jiří Dolejš v buržoazních médiích, jak v listopadu 1989 aktivně podpořil studentskou stávku a bojoval proti vládě podle jeho názoru „státostrany“, jiný návrh než „oficiální“ těžko projde. Komunisté však aspoň získají další potřebnou zkušenost.

Dialog v „Dialogu“:
Obrana socialismu nebo „okupace“?

Používat termín „okupace“ v souvislosti s událostmi srpna 1968 je stejné, jako házet socialismus a fašismus do jednoho pytle!

Ohánět se právními formulacemi není namístě!

Nad vším byl právě princip obrany socialismu!

*****

Revoluce, která se neumí bránit, nemá smysl. Je smutné, že vedení strany si muselo jet „napravit hlavu“ do Moskvy!

Zásadní chybou A. Novotného s jeho socialistickou ústavou bylo, že zde místo toho nezřídil základnu sovětské armády. Mohlo se tak předjet aktu, který díky idiotovi A. Dubčekovi kormidlovanému jistou klukou, došlo pod vedením nepřítel ve sdělovacích prostředcích k masové hysterii, kterou se dodnes ohánějí pravicové síly. Žel, nenašel se nikdo jiný než G. Husák s minulostí politického vězně a ten nechtěl, aby se o něm říkalo, že se mstí. Tvrdé tresty za ohrožení socialistického vývoje, za narušení jednoty socialistického tábora by tehdy byly zcela namístě.

Ze strany nebyli vyloučení žádní přesvědčení komunisté. Do prověrek měli dost času si své postoje rozmyslet. A ti, co se provinili praktickým naplněním výše uvedené skutkové podstaty, byli vyloučení právem a své ledví odhalili svou následnou aktivitou a podporou Charty 77 a jiných podvratných aktivit vedených mstou. Jakékoli vysvětlování, že šlo o okupaci je **antikomunistický výlev!**

Řada dalších vývodů podpořených citacemi různorodých zdrojů je zcela zmatečná!

Názorně lze dokumentovat, jak vypadá příchod okupační armády lze známým snímkem z průjezdu wehrmachtu Václavským náměstím, kde se z davu zvedá jedna zařatá pěst. Ostatní přihlížející jsou ochromeni strachem.

Poté se národ přece jen odhodlal při výročí 28. října 1939 vyjádřit odpor k okupaci. Demonstrace byla v Žitné ulici potlačena střelbou a

Věrolomnost USA

Donald Trump říjnovým stažením jednotek USA ze severní Sýrie uvolnil ruce tureckému prezidentovi (s chováním diktátora) Erdoganovi k jeho tažení proti Kurdům. Šéf Bílého domu hodil přes palubu své nejlepší spojení v boji proti Islámskému státu, a ještě to licoměrně obhajoval tvrzením, že Kurdové nepomáhali USA za vylodění v Normandii roku 1944. Uprímnější by bylo přiznat, že administrativa USA zneužila Kurdy i přes levicové zaměření mnoha z nich. Dokud se hodili jako „kanónfut“, na ničem jiném nezáleželo. Mouření vykonal svou práci, mouření může jít.

Z pohledu buržoazní politikologie logický postoj, a to i přes nesouhlas západoevropských „spojenců“. Vzhledem ke skutečnosti, že Turecko je členský stát NATO, francouzský prezident Macron dokonce mluvil o „klinické smrti“ atlantického paktu. Snad nehorlivěji proti postupu Trumpa vystupoval bývalý přítel Václava Havla Karel Schwarzenberg. Se srovnáním s Mnichovem 1938 lze sice souhlasit, ale ne z úst tak pravicové politiky.

V konečném důsledku rozhodnutí Donalda Trumpa povede k dalšímu oslabení vlivu USA na Blízkém Východě. A není jeho zásluhou, že Erdoganovy plány nevyšly na sto procent. Turecko sice prosadilo stažení kurdských bojovníků od tureckých hranic, ale ty začaly hlídat

výsledkem byli dva těžce poranění, kteří zraněním podlehl. Ještě 15. listopadu se pohřbu Opletala zúčastnily tisíce studentů. Jaká byla odpověď okupantů na tento vzdor, je všeobecně známo...

Chce snad někdo tyto události srovnávat se zásahem proti demonstrantům v roce 1969? V třicátém devátém bylo okamžitě zatčeno několik set studentů a organizátoři zastřeleni. Byly zakázány vysoké školy. Zatčení byli odesláni do koncentračních táborů a následovaly je další desetitisíce odpůrců okupace. Dále už odpor mohl probíhat jen v ilegalitě a s nasazením vlastního života.

Chce s tím snad někdo srovnávat sesazení některých exponentů režimu, kteří ve valné většině zradili své komunistické přesvědčení, s příkazy k totálnímu nasazení do Německa? Nerespektovat příkaz, znamenalo koncentrák, kde smrt hrozila každým dnem.

A pak zde máme obrázky ze srpna 1968, kdy se zdivočelí výrostci a uražení „vlastenci“ pokoušeli zapalovat tanky beze strachu z odvety. Tak nevypadá okupace! Za ta léta „okupačního“ režimu bylo např. postaveno na 2 miliony bytů a chyběla jen jedna pětiletka a byt se mohl dostat na každého: 3+1 za základní nájem cca 250 Kč a s další slevou na každé dítě!

Mnozí si na Letné v listopadu 1989 vycinkali velmi drahou budoucnost, jak přijít ke střeše nad hlavou, což je základní životní potřebou, která spadá v takto rozvinuté společnosti mezi základní lidská práva.

Názory prezentované v článku L. V. jsou příčinou toho, že ještě **několik dalších generací nepochopí podstatu srpna 1968 a proč se tak muselo stát!**

Možná se mohlo více experimentovat v rámci zemí RVHP, ale tady šlo o rozpad socialismu!

*****

Kdyby tady byla zmíněná základna sovětské armády a při každé výměně ročníků se prováděly oslavné

průjezdy sbratřené armády (tak jak o dnes předvádějí armády NATO), žádný nečekaný vstup by se nekonal!

Kdyby sem dnes vstoupila vojska NATO, nikdo ve světě by ani nešpitnul. My bychom to považovali za okupaci, ale ti druzí by šli tleskat vojákům na ulici tak, jako se dnes chodí dívat obdivně do Ostravy na největší symbol hromadného vraždění civilistů letouny B-52 schopné nést až 50 tun bomb či napalmu.

*****

Který okupant by si dal do smlouvy o dočasném pobytu vojsk ustanovení, že jeho vojáci pohybující se mimo základny podléhají jurisdikci okupovaného? Který okupant se smíří s tím, že jeho národ má poloviční životní úroveň než okupovaný?!

Dnes se naši „bratři“ v EU honosí dvou- až čtyřnásobnými platy než máme my „osvobození“ z „totality“. Za války si Němci – okupanti, mazali chleba máslem a my margarinem! Po nečekané návštěvě armád Varšavské smlouvy, ukázaly eurokomunistické strany své revizionistické ledví, které je dovedlo do záhuby. Nepochopili, že jde o zrušení dohod z Jalty a o ofenzívu kapitálu.

Někdo roní slzy nad tím, že jsme uran vyváželi do SSSR. Měli jsme ho snad vyvážet za „lepší“ cenu jestřábům USA?

V rámci RVHP jsme měli jistotu dovozu suroviny, na kterých byla naše ekonomika závislá a navíc za stabilní ceny. Vedle toho jsme měli zajištěn odbyt výrobků těžkého strojírenství a plynulé využití jeho kapacit, které dnes, pokud jsme o ně nepřišli, jsou závislé na soutěžení s těmi silami imperialismu, které ovládají světový kapitál a trh.

Varšavská smlouva byla součástí mezinárodního práva v souladu s Chartou OSN a jejím základním principem byla obrana socialismu. Takže události srpna 1968 vidím jako bratrskou pomoc!

Karel Mráz

s tureckými vojáky i jednotky Ruska a v širším pásmu také vojáci legálního syrského prezidenta Asada.

O licoměrnosti USA svědčí i postoj k vývoji v Hongkongu. Tamější protičínské protesty se vyostřují, mimo jiné v souvislosti s volbami do místní samosprávy (která ovšem nemá mnoho pravomocí). Podle nejnovějších zpráv v nich zvítězili odpůrci ČLR. USA rovněž hrozí prohlubováním obchodní války s Čínou. Trump se leckdy chová jako slon v porcelánu, ale takový přístup má málokdy šanci na trvalejší úspěch.

Gorbačov usiloval o pád Berlínské zdi

Profesor Bostonské university Igor Lukeš v exkluzivním rozhovoru pro pořad Televize Seznam Svět bez obalu 24. 11. uvedl, že britská premiérka Margaret Thatcherová se obávala revolučních změn ve východní Evropě a nechtěli je ani Američané.

„Je jen málo důležitých dějinných událostí, jejichž pozadí je dosud tak temné,“ prohlásil profesor Lukeš. Upozornil na paradox, že Západ v roce 1989 vlastně bránil status quo, zatímco Moskva tlačila na změny. Tehdejší prezident USA Bush st. například naléhal na zástupce polské Solidarity, aby v příštích prezidentských volbách volili Jaruzelského a vysvětloval jim to tak, že by si Amerika přála ve východní

Evropě udržet klid a mír. Margaret Thatcherová se zoufale bála představy, že by po pádu Berlínské zdi mohlo dojít ke sjednocení Německa.

Již před 10 lety na konferenci americké asociace slavistů v Bostonu Igor Lukeš řekl: „Pád komunismu ve středovýchodní Evropě nezpůsobil Západ. Komunistické režimy ve středovýchodní Evropě se nerozložily ani v důsledku činnosti místních disidentů. Ti byli – snad s výjimkou Polska – na to příliš slabí.“

Michail Gorbačov podle Lukeše v rozhovorech, které poskytl společnosti BBC, tvrdil, že když došlo k otevření Berlínské zdi, Thatcherová a Mitterand ho rozčileně telefonicky žádali, aby proti demonstrantům v Berlíně použil síly. Gorbačov vojensky zasáhnout odmítl.

Thatcherová přijela za Mitterandem s různými mapami Německa a vysvětlovala mu, jak nebezpečné by sjednocené Německo bylo. Francouzský prezident souhlasil. Měl plány proměnit Evropské společenství v mocný hospodářský celek a případná nezávislost Polska a Československa by mu ty plány zkřížila. Thatcherová podporovala Gorbačova (protože nebylo jisté, že nebude svržen), zároveň však schvalovala posílení a modernizaci Varšavské smlouvy, soudí bostonský profesor českého původu.

Ilija Jihlavský
25. 11. 2019

Muzeum romské kultury bylo založeno v roce 1991, sídlí v Bratislavské ulici v Brně a spravuje také památníky na místě bývalých fašistických pracovních táborů v Kunštátu u Hodonína a Letech v Písku. Nedávno jsem navštívil jeho brněnskou expozici a dovoluji si uvést několik poznatků ve vztahu expozice k období socialismu.

Především, že nesouhlasím s byrokraty, kteří nám jednou zakazují používat slovo „cikáni“, podruhé „rum“ a potřetí „pomazánkové máslo“, a píšou-li o cikánech, nemyslím tím nic hanlivého, tím spíše ne, že se tak běžně sami označují.

Sídlo Muzea romské kultury se nachází v brněnských Zábřovicích, obývaných také cikány, s velkým množstvím sešlých a vybydlených domů (na jednom prý dlouho bylo škodolibě napsáno „Muzeum romské kultury“). Hlučné projevy obyvatelstva dotvářejí zdejší kolorit, ale nezdá se zde být nebezpečno. Zástavba je postupně rekonstruována. Hned vedle muzea se nachází vyhlášená levicová krčma s příznačným jménem „Café in the Ghetto“. V těsném sousedství najdeme bustu Josefa Hybeše, pamětní desku na prvním vydavatelství Dělnické Rovnosti připomínající prvního redaktora

Pankráce Krkošku, ale také dvě antikomunistické pamětní desky. Daleko není ani k pomníku prvorepublikových dělnických manifestací u dnes značně omšelých a částečně zbořených Šmeralových závodů. Tento pomník je pomůcka a polit červenu barvou. Odpovídá tak stavu dnešních dělnických bojů.

Expozice v muzeu je poplatná současnému politickému axiому, že cikánům (tak jako skoro všem ostatním občanům) „ubližoval fašismus a komunismus“. Za pozornost stojí fotografie bídných cikánských osad z období 1. republiky. Dlužno dodat, že ani mnozí „bílí“ pracující tehdy nebydli lépe. Přiznáno je i proticikánské zákonodárství té doby a perzekuce a další obtíže z něj plynoucí. Expozice je nekomentuje, nicméně obrázek o éře dnes tak obdivované „příkladné svobody, demokracie a prosperity“ si může udělat každý sám.

Ačkoli období budování socialismu hodnotí převážně negativně, nemůže zastít značný sociální pokrok, k jakému v případě cikánské menšiny v Československu došlo. Uvádí např., že „v 50. letech se v romských osadách na Slovensku mnohdy vůbec poprvé objevil lékař“. Přiznává, že komunisté poprvé „vyhlásili rovnoprávnost všech lidí bez ohledu na původ, všem přiznali

právo na práci“. V roce 1950 byl zrušen zákon z roku 1927 o potulných cikánech. Na jedné z nástěnek je uvedena vzpomínka Eleny Lackové, narozené roku 1921: „*Tatínek říkal celý život: Komunistická strana je pro chudé lidi. Nám cikánům může pomoci jedině Lenin. ... Pamatujte si, že jedině v komunistické straně neexistuje: Já jsem pán - ty jsi cikán.*“

Přiznán je „poměrně výrazný příklon Romů ke komunistické ideologii“ po roce 1945, dokladováno je jejich mohutné zapojení do údernického hnutí („Již přes dva tisíce cikánů úderníky“, Rudé právo 1950), budovatelská píseň v romštině z roku 1952 děkující soudruhům Stalinovi a Gottwaldovi, jsou uvedeny příklady cikánských absolventů vysokých škol, někdy i s titulem RSDr., nicméně jejich působnost v orgánech strany, v armádě či bezpečnosti je důsledně zamlčena. Snahy o rozptýlení cikánského etnika mezi ostatní obyvatelstvo a jeho asimilaci jsou v popisných textech odsuzovány, přitom právě díky této politice se životní úroveň cikánů zvedla tak, jako nikdy předtím ani potom. S problémem kočování bylo už na konci 50. let skončováno a zbořena byla i velká část nevyhovujících

obydli. Velká část cikánské populace se kulturně pozvedla a získala pracovní návyky. Předávání obrovského množství bytů v novostavbách cikánským rodinám je v muzeu zamlčeno nebo skryto v záplavě dalších informací.

Je smutné, že na úsilí o pozvednutí cikánské menšiny a její začlenění do společnosti nebyl dostatek času a po obnově kapitalismu se do značné míry znovu propadla do dřívější izolace, chudoby a zaoštalosti. Došlo k obnově „ghett“ a posílil oboustranný rasismus. Tomu už se však muzeum prakticky nevěnuje. Vývoji po roce 1989 ponechalo jednu malou místnost tvořenou pouhými nekomentovanými novinovými články (někdy jen vystřiženými nadpisy), mezi nimiž zvláště vyčnívá jeden adorující Václava Havla jako prý „prvního prezidenta, který přišel mezi Romy“. (To jim velice pomohlo...)

Socialismus dal cikánům práci, stejná práva a povinnosti s ostatními občany, vzdělání, sociální zabezpečení, bezplatnou zdravotní péči, zajistil jim kvalitní a dostupné bydlení. Co jim dal kapitalismus? Muzeum...

Prokop Haken

140 let od narození J. V. Stalina

Stalin je život lidí budoucích
Milan Jariš

... Stalin – je síla Sovětského svazu.
Stalin – je moudrost všech budoucích knih.
Stalin – je vše, co zkáže nese zkázu.
Stalin je život lidí budoucích.

6. III. 1953

Je potřeba být nesmířitelný k nepřátelům vnějším i vnitřním – jako Lenin a Stalin. Porazili jsme únorové reakcionáře, rozdrtili jsme spikleneckou bandu. Zákon třídního boje však praví, že čím větší jsou naše úspěchy, tím bezohlednější a podlejší jsou úklady nepřátel. Bez nesmířitelnosti vůči nepřátelům neuhájili bychom před nimi naši vlast a naši socialistickou výstavbu.

...Jít Leninovou cestou znamená jít za Stalinem. A my touto cestou půjdeme, neboť jenom ona vede k míru a k velké a šťastné budoucnosti našeho lidu.

Klement Gottwald,
21. I. 1953

Stojí za přečtení: 23 věcí, které vám neřeknou o kapitalismu

Autor stejnojmenné knihy **Čang Ha Džun** (*Ha-Joon Chang*) (1963) studoval v Soulu a v Cambridgi, kde dnes přednáší. Je odborník na rozvojové ekonomiky a poradce řady významných mezinárodních institucí (Světová banka, OSN, Evropská investiční banka a Oxfam - mezinárodní charitativní organizace sdružující 13 národních organizací zaměřených na odstranění chudoby a nespravedlnosti ve světě).

Knihu zamýšlenou jako ostrou kritiku fungování soudobého kapitalismu a vyvracení mýtů o trhu a kapitalistické ekonomice dokončil roku 2010. Český překlad vydalo nakladatelství Argo v edici Dokořán o tři roky později. Knihu mají ve fondech Městské knihovny v Praze. Vřele doporučuji její zapůjčení.

Z úvodu Čang Ha Džuna

Celosvětové hospodářství je v troskách. V roce 2008 sice monetární a fiskální stimul, jaký neměl období, zabránil tomu, aby finanční krize vedla k naprostému zhroucení globální ekonomiky, i tak je však recese z tohoto roku druhou největší v dějinách, hned po velké hospodářské krizi z 30. let 20. století...

Uvolněné monetární a fiskální strategie a neexistence finančních reforem vedly k vytvoření velkých finančních bublin, přičemž reálná ekonomika současně trpí nedostatkem peněz. Pokud by tyto bubliny praskly, světová ekonomika by mohla upadnout do další recese. I kdyby zotavení bylo trvalé, následky krize budeme pociťovat ještě mnoho let. Může trvat několik roků, než firemní i spotřebitelský sektor obnoví rovnováhu příjmů a výdajů. Obrovské deficity finančních rozpočtů způsobené krizí přinutí vlády ke značnému snížení veřejných investic a sociálních programů, což negativně ovlivní ekonomický růst a zvýší chudobu a sociální nestabilitu. Některým z těch, kteří během krize ztratili práci a vlastní dům, se možná již nikdy nepodaří zapojit do hlavního ekonomického proudu. Jsou to hroziivé vyhlídky.

Katastrofu ve svém důsledku způsobila ideologie volného trhu, která vládne světu od 80. let 20. století. Říkali nám, že neefektivnější a nejspřavedlivější výsledky trh přinese jen tehdy, pokud do něj

nebudeme zasahovat. Neefektivnější, protože jednotlivci vědí nejlíp, jak použít prostředky, které mají k dispozici, a nejspravedlivější, protože konkurenční tržní proces zajistí, že jednotlivci budou odměňováni podle své výkonnosti. (*Krásná pohádka a naivní iluze. Vzpomínám, jak v 90. letech se nedaly koupit na „uvolněném“ trhu šrouby a hřebíky. Jejich cena prý byla tak nízká, že se výrobcům nevyplatilo vyrábět, a v krámech stáli lidé fronty, nejen za socialismu, jak nám stále dokola předhazují prorežimní média. Až časem se naši podnikatelé, kteří se na jejich výrobu zaměřili, samozřejmě po značném navýšení prodejní ceny.*)

Říkali nám, že podnikání by měla být poskytnuta co největší svoboda. Firmy vědí, co je nejlepší pro jejich podnikání, protože mají k trhu nejbližší. Pokud je necháme dělat, co chtějí, dojde k maximalizaci vytvořeného bohatství, a to přinese prospěch celé společnosti. Říkali nám, že vládní zásahy do fungování trhu jen omezí jeho efektivitu. Vládní zásahy mají často omezit právě míru vytváření bohatství, a to ze zcestných rovnostářských pohnutek. I když tomu tak není, vlády prý nemohou vylepšit tržní výsledky, neboť nemají ani potřebné informace, ani nejsou správně motivovány, aby dělaly dobrá obchodní rozhodnutí. Zkrátka, říkalo se nám, abychom veškerou důvěru vložili v trh a nechali ho na pokoji. (*Pan Klaus st. by tady při čtení knihy možná škytal?*)

Většina zemí se touto radou také řídila a v posledních třiceti letech zavedla politiku volného trhu - privatizací státem vlastněných průmyslových a finančních společností, deregulací finančnictví a průmyslu, liberalizací mezinárodního obchodu a investic a snížení daně z příjmu a sociálních výdajů. Tato opatření, jak jejich obhájci připouštěli, mohou dočasně způsobit určité problémy, například se zvýší nerovnost, nakonec si však díky nim každý polepší (?), neboť pomohou vytvořit dynamičtější a bohatší společnost. Metaforicky řečeno, že příliv nakonec zvedne všechny lodě.

Výsledkem těchto strategií byl naprostý opak toho, co slibovaly. Zapomeňme na chvíli na finanční kolaps, který celý svět poznamenal na několik příštích desetiletí. Valné části

lidí není známo, že už dříve politika volného trhu ve většině zemí vedla k pomalejšímu růstu a zvyšovala nerovnost a nestabilitu. V mnoha bohatých zemích byly tyto problémy maskovány obrovským rozmachem úvěru; tudíž fakt, že mzdy v USA stagnovaly a pracovní doba se od 70. let prodloužila, byl příhodně zamlžen spotřebním boomem podporovaným úvěry, který zafungoval jako opojný dryák. Problémy byly už tak dost špatné v bohatých zemích, v rozvojovém světě však byly ještě daleko horší. Životní úroveň v zemích subsaharské Afriky posledních třicet let stagnuje, Jižní Amerika během tohoto období zažila dvoutřetinový pokles tempa růstu hrubého domácího produktu na hlavu. Některé rozvojové země, například Čína a Indie, rostly rychle, jsou to však přesně ty země, které sice trh částečně liberalizovaly, ale odmítly zavést politiku volného trhu beze zbytku.

Co nám tudíž tvrdili zastánci volného trhu - nebo neoliberalní ekonomové, jak se často nazývají, byla přinejlepším jen částečná pravda a přinejhorším naprostá nepravda. Jak v této knize ukážu, „pravdy“ rozšiřované ideologie volného trhu jsou založené na příliš pohodlných předpokladech a omezeném náhledu na danou problematiku, ne-li přímo na čiré vypočítavosti....

Jak jednou budete vědět, že nic takového jako volný trh neexistuje, nebudou vás moci klamat lidé, kteří odsuzují regulace na základě toho, že trh jejich vinou není „dostatečně“ volný. Když zjistíte, že velká a aktivní vláda může dynamiku ekonomiky podpořit, ne ji tlumit, uvidíte, že rozšířená neúvěra ve vládu je neoprávněná. Víme-li, že nežijeme v postindustriální znalostní ekonomice, můžeme zpochybnit postoj některých vlád, které přehlížejí, či dokonce vítají pokles průmyslové výroby. Jak si jednou uvědomíme, že politika státní podpory pro velké firmy nefunguje, jednoduše přerozdělením příjmů směrem vzhůru, a nikoli cestou k většímu bohatství pro všechny, jak nám tvrdili...

Pokud mzdy většiny Američanů stagnují a pracovní doba se prodlužuje, zatímco vrcholovým

manažerům a bankéřům se příjem značně navýšil, není to díky nějakému železnému zákonu trhu. Za to, že jsme vystaveni silící mezinárodní konkurenci a musíme se obávat o jistotu zaměstnání, nemůže prostě nezastavitelný pokrok v dopravě a komunikačních technologiích. Nebylo nevyhnutelné, aby se posledních třicet let finanční sektor stále více vzdaloval skutečné ekonomice a nakonec zavinil ekonomickou katastrofu, ve které se v současnosti nacházíme (*psáno v březnu 2010*). Za chudobou chudých zemí nestojí nějaké nezměnitelné faktory, které jsou těmto zemím vlastní - tropické klima, nešťastná poloha nebo špatná kultura.

Jen lidská rozhodnutí, zejména rozhodnutí těch, kdo mají moc stanovit pravidla, způsobují, že se věci dějí, tak jak se dějí. Přesto si nikdo z těch, kdo rozhodují, nemůže být jistý, že jeho jednání povede vždy k žádaným výsledkům. Přijatá rozhodnutí v žádném případě nemusí mít jasné a nevyhnutelné následky. Nežijeme v nejlépším ze všech možných světů. (*Přes řadu pozoruhodných myšlenek se autor sám nepovažuje za kritika kapitalismu, jenž prý má být „akorát“ vylepšen, kritizuje „jen“ konkrétní vládnoucí verzi kapitalismu a jeho ideologii volného trhu*). Pokud by byla přijata odlišná rozhodnutí, svět by vypadal odlišně. Proto se musíme tápat, zda jsou rozhodnutí bohatých a mocných založena na rozumné úvaze a solidních důkazech....

1. věc
Nic takového jako volný trh neexistuje

Co vám říkají

Je nutné, aby trh byl volný. Když vláda zasahuje do jeho fungování a diktuje, co účastníci trhu smějí nebo nesmějí dělat, prostředky nemohou volně plynout a být co nejúčinněji využity. Když lidé nemohou vykonávat to, co považují za nejvýnosnější, ztrácejí motivaci k investování a inovacím. Pokud například vláda stanoví strop pro výši nájmu, pronajímatel ztratí motivaci opravovat své nemovitosti či stavět nové. Nebo pokud vláda určuje, jaké druhy finančních produktů smějí být prodávány, smluvní strany, které

mohou mít prospěch z inovativních obchodů, jimiž by uspokojily své specifické potřeby, nemohou uzavřít svobodnou a oboustranně výhodnou smlouvu. Je třeba lidem umožnit „svobodu volby“, jak zní titul proslulé knihy vizionáře volného trhu Milтона Friedmana.

Co vám neřeknou

Žádný volný trh neexistuje. Každý trh má určitá pravidla a hranice, které svobodu volby omezují. Že je trh volný, se nám zdá jen proto, že bez výhrad přijímáme jeho základní omezení, neboť nejsme schopni je rozpoznat. Do jaké míry je trh „volný“, nemůže být objektivně určeno. Jeho definice je politická definice. Obvyklé tvrzení ekonomů volného trhu, že se pokoušejí trh chránit před politickými zásahy vlády, je nepravdivé. Vláda se fungování trhu vždy účastní a „volnotrhovci“ jsou stejně politicky motivováni jako kdokoliv jiný. Překonáme-li mýtus, že existuje něco jako objektivně definovaný „volný trh“, učinili jsme první krok k porozumění kapitalismu. (*Také si pamatujete profesora Klause, tehdy předsedu vznikající ODS, jak počátkem 90. let v TV s černou tabulí a bílou křídou v ruce školil národ o výhodách tržní ekonomiky a jak tvrdil, že „trh vyřeší vše“?*)

V roce 1819 byla v britském parlamentu předložena nová legislativa regulující dětskou práci, Zákon na regulaci přádelen bavlny. Z hlediska současných standardů byla navržená regulace „kosmetickou změnou“. Chtěla zakázat zaměstnávání malých dětí - a sice těch mladších devíti let. Starším bylo stále umožněno pracovat, ale jejich pracovní doba se omezila na 12 hodin denně (ano, šli na děti docela mírně). Nová pravidla se týkala pouze přádelen bavlny, které byly považovány za obzvláště nebezpečné pro zdraví dělníků.

Návrh vyvolal obrovskou diskusi. Jeho protivníci tvrdili, že popírá posvátnost smluvní volnosti, a tudíž podrývá základy volného trhu. Někteří členové Sněmovny lordů v debatě proti této legislativě protestovali na základě toho, že „práce by měla být svobodná“. Jejich argumentace zněla: děti chtějí (a potřebují) pracovat a majitelé

(Pokračování na s. 8)

(Dokončení ze s. 7)

továren je chtějí zaměstnávat; tak v čem je problém?

Dnes ani ti nejzanícenější obhájci volného trhu v Británii nebo jiných bohatých zemích nepomýšlejí na nové zavedení dětské práce v rámci liberalizace trhu, po které jinak tak volají. (Ejhle, jak jsou lidští - věru propagace kapitalismu „s lidskou tváří“.)

Nemusíme se vracet o dvě století zpět, abychom viděli, že regulace, které považujeme za samozřejmé (a které přijímáme jako „průvodní šum“ v rámci volného trhu), byly při svém zavádění vážně zpochybňovány jakožto podrývání volného trhu. Když byly před několika desetiletími přijaty regulace přispívající ke zlepšení životního prostředí (omezení automobilových a továrních emisí), byly mnohými zpochybňovány jakožto vážná omezování naší svobodné volby. Dnes většina lidí přijímá tyto regulace jako „přirozené“...

Vysoká cla uvalená v 19. století na volný trh americkou federální vládou rozhořčila otrokáře, kteří přitom neviděli nic špatného na tom, když se na volném trhu obchoduje s lidmi. Pro ty, kteří věřili, že je možné vlastnit lidi, byl zákaz obchodu s otroky nežádoucí stejně jako restrikce trhu s vyrobeným zbožím.

2. věc

Firmy by neměly být řízeny v zájmu svých vlastníků

Co vám říkají

Jelikož obchodní společnosti vlastní akcionáři, měly by také být řízeny v jejich prospěch. Tento argument se netýká jen etiky. Oproti zaměstnancům (kteří mají pevnou mzdu), dodavatelům (kteří dostávají zaplacení konkrétní ceny), úvěrovým bankám (které dostávají zaplacení pevnou úrokovou sazbu) a dalším účastníkům obchodu nemají akcionáři garantován žádný pevně stanovený plat. Jejich příjem se mění v souladu s fungováním firmy, což je pro akcionáře největší motivací, aby zajistili vysokou produktivitu. Pokud společnost zbankrotuje, její akcionáři ztratí vše, zatímco ostatní „podílníci“ dostanou alespoň něco. Akcionáři tudíž nesou riziko, které ostatní zainteresovaní nenesou, a to je motivuje k tomu, aby se snažili fungování firmy optimalizovat. Když řídíte firmu pro akcionáře, dochází k maximalizaci jejího zisku, čímž je také maximalizován její společenský přínos.

Co vám neřeknou

Akcionáři jsou možná vlastníky korporací, ale jakožto nejmobilnější z „podílníků“ se ze všech nejméně

starají o dlouhodobou budoucnost společnosti. Následkem toho akcionáři, zejména ti menší, ale nejen oni, dávají přednost korporacím, které maximalizují krátkodobé zisky, obvykle na úkor dlouhodobých investic, a maximalizaci dividend z těchto zisků, což ještě více oslabuje dlouhodobé vyhlídky společnosti....

Zajímavé je, že jedním z prvních, kdo si uvědomili důležitost omezeného ručení pro rozvoj kapitalismu, byl Karel Marx, údajný (?) úhlavní nepřítel kapitalismu. Na rozdíl od mnoha jiných současných, kteří obhajovali volný trh (a jejich předchůdce Adama Smitha) a byli proti omezenému ručení, Marx pochopil, že omezené ručení snižuje riziko pro investory, a umožní tak mobilizaci velkého množství kapitálu, kterého bylo třeba pro vznikající těžký a chemický průmysl.

Na přelomu 19. a 20. století omezené ručení obrovsky urychlilo hromadění kapitálu a technický pokrok. Kapitalismus se změnil ze systému, jež tvořily továrny na špendlíky, řeznictví a pekařství Adama Smitha, které měly nejvýše desítky zaměstnanců a byly řízeny jedním vlastníkem, v systém obrovských korporací zaměstnávajících stovky nebo i tisíce lidí, včetně samotných vrcholových manažerů, se složitou organizační strukturou....

A pak byl v 80. letech nalezen svatý grál. Nazýval se princip maximalizace hodnoty pro akcionáře. Tvrdilo se, že profesionální manažeri by měli být odměňováni podle sumy, kterou mohou poskytnout akcionářům. Aby toho bylo dosaženo, musí prý nejdříve dojít k maximalizaci zisků nelitostným snižováním nákladů - mezd, investic, zásob, středních manažerů atd. Za druhé, co možná nejvyšší možný podíl těchto zisků musí být přerozdělen akcionářům.

3. věc

Většina obyvatel bohatých zemí dostává zaplacení víc, než si zaslouží

Co vám říkají

V tržní ekonomice jsou lidé odměňováni podle své výkonnosti. Pro přecitlivělé liberály je možná obtížné přimnout, že Švéd dostává za stejnou práci zaplacen padesátinásobek toho, co Ind, je to však odraz jejich relativní výkonnosti. Pokusy tyto rozdíly uměle zmírnit například legislativním zavedením minimální mzdy v Indii vedly pouze k nespravedlivému a neúčinnému odměňování talentů a snah jednotlivců. Účinně a spravedlivě může pracovníky odměnit pouze svobodný pracovní trh (jakoby za

kapitalismu neexistovalo vykořisťování práce).

Co vám neřeknou

Rozdíl ve mzdách v bohatých a chudých zemích existuje ne hlavně z důvodu rozdílné osobní výkonnosti, ale zejména díky regulaci přistěhovalectví. Kdyby existovala volná migrace, většina pracujících v bohatých zemích by mohla být, a také by byla, nahrazena pracovníky z chudých zemí. Jinými slovy, mzdy jsou z velké části určené politicky. Druhou stranou mince je, že chudé země jsou chudé ne kvůli svým chudým obyvatelům, kteří často předčí své protějšky v bohatých zemích, ale kvůli svým bohatým obyvatelům, z nichž většina totéž nedokáže. To však neznamená, že bohatí v bohatých zemích si mohou blahopřát k tomu, jak jsou skvělí. Jejich vysoká výkonnost je možná jen díky historickému dědictví kolektivních institucí, na kterých stojí. Pokud se rozhodneme vytvořit skutečně spravedlivou společnost (což ovšem za kapitalismu není možné), měli bychom odmítnout mýtus, že všichni dostávajíme zaplacení podle svých schopností.

Zpracoval Ilja Jihlavský

Pokračování v příštím čísle.

Čeká na vydání: Milan Matouš: Tři čtvrtě století komunistou

Prof. PhDr. Milan Matouš, DrSc. (narozen 1928) sepsal v červenci letošního roku své vzpomínky pod názvem „Tři čtvrtě století komunistou“. Název odkazuje na skutečnost, že autor je členem KSČ, posléze KSČM, od prosince 1945. Časopis „Dialog“ již zveřejnil jeho vzpomínky na poválečné období a Vítězný únor 1948 a na kontrarevoluční léta 1989-1990. V současnosti se hledají možnosti vydání celé knihy vzpomínek (235 stran).

Dětství soudruha Matouše bylo poznamenáno nacistickou okupací, za které jeho otec ztratil zaměstnání hajného, protože se jako syn Čecha a Rakušanky odmítl přihlásit k německé národnosti, a rodina se musela vystěhovat z hájovny. Ve Vodňanech zažili jak příjezd sovětské, tak americké armády (procházel tudy demarkační linie). Zatímco Rudá armáda byla nadšeně vítána, k domácímu obyvatelstvu byla přivítána a její osvoboditelská mise značně přispěla k příklonu Čechů a Slováků k socialismu, američtí vojáci se chovali zpupně a panovačně. Dnešní oficiální výklad je samozřejmě zcela opačný a těží z toho, že pamětníků už je poskromnu.

Do KSČ vstoupil Milan Matouš s oběma rodiči. Vzpomíná na nadšenou atmosféru stranické práce té doby: zpěv revolučních písní, recitaci básní, politické vzdělávání. V té době ještě nebyl k dispozici dostatek marxistické literatury. Připomíná ale i osobní spory mezi funkcionáři. Už 1. května 1946 přednášel na vodňanském náměstí projev. V roce 1948 dostal stranický

úkol obnovit Svaz české mládeže ve Vodňanech, který se rozpadl, a stal se jeho předsedou. V lednu a únoru 1949 absolvoval šestitýdenní kurs v krajské politické škole a poté se stal, ještě před maturitou na Státní vyšší lesnické škole v Písku, referentem kulturně propagačního oddělení sekretariátu Krajského výboru KSČ v Českých Budějovicích. Školu dokončil při zaměstnání.

Po základní vojenské službě, během které byl povolán do právě zřízené Pohraniční stráže, zůstal vojákem z povolání. Když se 11. července 1951 schvaloval v Národním shromáždění zákon o ochraně státních hranic, vedl tam čestnou rotu pohraničnicků.

Dostal na starosti organizaci kulturních programů pro posádky v Čechách a na Moravě. Bylo to v době zostřeného politického boje, politických soudních procesů, velkého budovatelského nadšení, ale i intriky a podezřívavosti. V březnu 1953 byl přeložen na ideologické oddělení Hlavní politické správy na odbor propagandy. V letech 1954-1957 dálkově vystudoval Vojenskou politickou akademii Klementa Gottwalda. V období nechvalně proslulého XX. sjezdu KSSS byl na jaře 1956 součástí vojenské delegace na měsíční studijní cestě v SSSR. Obrat sovětských funkcionářů z oddaných obhájců J. V. Stalina v jeho hanobitele byl šokující.

Od roku 1960 byl asistentem na katedře Vojensko-politické akademie Klementa Gottwalda a v červenci 1964 mu v nakladatelství Naše vojsko vyšla sedmisetstránková sociologická práce nazvaná „Proč

slouží? Vztah západoněmecké mládeže k válce a vojenské službě.“

Zajímavý je popis jednání tehdejších vojenských činitelů a vztahů mezi nimi. K soudružským vztahům to mělo někdy daleko.

Soudruh Matouš oponoval snahám o politickou liberalizaci a kapitalistické hospodářské reformy ve 2. polovině 60. let. Po vojenské intervenci Varšavské smlouvy napsal několik článků do časopisu „Zprávy“, dováženého z NDR a podporujícího potlačení pokusu o kontrarevoluci. V této době také narychlo napsal projev Gustávu Husákovi, který Husák přednesl na aktivu v Parku kultury a oddechu Julia Fučika, aniž by jej předtím viděl. Poslední listy mu byly přineseny teprve až na tribunu se sklenicí vody. Husák sám „byl v »obrodě« po kolena“, ale „dostal rozum“, protože „mu došlo, že mu nic jiného nezbyvá“, konstatuje soudruh Matouš. Takových kádrů ovšem bylo více a neprojevovalo se to naposledy v roce 1969, ale znovu o dvacet let později.

V roce 1970 bylo Milanu Matoušovi uděleno vyznamenání Za upevňování přátelství ve zbrani III. stupně. Od března tohoto roku byl zástupcem ředitele Ústavu marxismu-leninismu ÚV KSČ. Službu v armádě opouštěl po 20 letech v hodnosti plukovníka.

Na XIV. sjezdu KSČ v květnu 1971 byl zvolen členem Ústřední kontrolní a revizní komise KSČ, vedené Milošem Jakešem.

„Za příští necelé dvě desítky let jsem projel jako komunistický propagandista a marxistický ideolog polovinu světa. Napsal jsem a vydal osm knih,“ uvádí. „Vedl jsem Mezinárodní skupinu – výzkumný tým pro boj s buržoazní, revizionistickou a reformistickou ideologií, které se zúčastnili marxističtí teoretici jedenácti zemí. Ta se scházela každý rok na teoretické konferenci a zplodila kolektivně tři publikace.“

Dostal jsem Řád práce a Řád Vítězného února, což také nesvědčí

o tom, že bych pracoval špatně.

Dostal jsem od prezidenta Husáka titul profesora vědeckého komunismu a byl jsem zvolen členem korespondentem ČSAV.“

Za knihu „Fronta bez příměří“ získal 1. cenu Československého literárního fondu za rok 1973, k 25. výročí Vítězného února. V Moskvě vyšla ve stotisícovém nákladu. Byla vydána rovněž v NDR, v Polsku, v Bulharsku, v Maďarsku, v Řecku a v Mongolsku.

Od roku 1987 řídil nově vytvořené Středisko pro výzkum míru a odzbrojení Československé akademie věd, odkud byl v roce 1990 donucen odejít do důchodu.

Významnou část knihy zahrnují poutavě popsané zahraniční cesty do socialistických i kapitalistických států. Autor se věnuje nejen proběhlým konferencím a jednáním, kterých se zúčastnil, ale i politické situaci a běžnému životu daných zemí a povaze jejich obyvatel tak, jak je poznal. Dodává zajímavé poznatky z dějin i veselé příhody a netradiční zážitky. Kromě Sovětského svazu (Ruska, Litvy, Ukrajiny, Kyrgyzstánu, Gruzie) popisuje poznatky například z Polska, východního i západního Německa, Bulharska, Rakouska, Jugoslávie (Chorvatska), Mongolska, Vietnamu, Francie, Anglie, Belgie, Švédska, Brazílie, Kubu, USA, Kanady, Spojených arabských emirátů a Jemenu.

Zajímavé je jednak porovnání velkých úspěchů dosažených ve zlepšování životní úrovně a odstraňování chudoby ve státech budujících socialismus (v jejich srovnání s rozvojovými kapitalistickými zeměmi), na druhou stranu značná hospodářská zaostalost většiny z nich a mnohdy i ideologická nepevnost, přezívání negativ staré společnosti a více či méně skryté kontrarevoluční tendence, jež se naplno projevíly na konci 80. let. Dlužno dodat, že ČSSR přes všechny nedostatky patřila jak ekonomicky, tak ideologicky nejvyspělejším.

Za pozornost stojí líčení sovětské „perestrojky“, politického i hospodářského chaosu v gorbačovském Sovětském svazu, odkud byla kontrarevoluce exportována bohužel i k nám.

Mezinárodní jednání společenských vědců té doby byla odrazem tehdejší situace mezinárodního komunistického a dělnického hnutí, v němž sílil eurokomunismus, sovětský revizionismus, projevovala se čínsko-sovětská roztržka a následný přechod Číny k tržnímu hospodářství, kromě toho jménem socialismu hovořili jugoslávští antistalinští liberálové a západní sociální demokraté a trockisté. Konferenci v západních zemích se ovšem často účastnili i otevření antikomunisté.

Ačkoli jsou vzpomínky Milana Matouše psány s nadhledem a smyslem pro humor, pokrokovému čtenáři musí být při jejich četbě smutno, když si uvědomí, jak pokrokové myšlenky hájilo socialistické Československo a kolik usilovné práce bylo v jeho éře vykonáno pro šťastný život prostých lidí, pro sociální spravedlnost a spravedlivý mír, a co z toho vše dnes zbylo.

I když zběsilá kontrarevoluce smetla socialismus ve většině zemí, které se pokoušely vybudovat beztrždní společnost, rozhodně nebylo marné tehdejší odhodlané úsilí tisíců a milionů poctivých komunistů, takových, jakým byl (a je) profesor Milan Matouš. Nejen, že bývalé socialistické státy i 30 let po převratu v mnohém těží z toho, co bylo vybudováno za socialismu, ale především se v praxi potvrdila pravdivost marxismu-leninismu. Revoluční hnutí celého světa získalo příklad, čeho může vládnoucí pracující lid dosáhnout se správnou linií a vedením, a jak snadno může vše ztratit, nechá-li převládnout oportunistus a revizionismus.

Leopold Vejr

Epigram aktuální i po 170 letech

Nechoď, Vašku, s pány na led; mnohý příklad známe, že pán sklouzne a sedlák si za něj nohu zláme.

Škoda, že radu skvělého básníka, žurnalisty a národního buditele Karla Havlíčka Borovského (1821-1856) neměli na paměti ti účastníci demonstrací v listopadu 1989, kteří nestáli o demontáž socialismu a postupné nastolení dravého kapitalismu (i takoví v těch davech

tehdy byli). Nemuseli přijít o sociální jistoty nesrovnatelné s nynějším marasmem.

A s mírou úpravou: pokud by někdo z Kurdů, kteří studují nebo studovali v Česku či v Československu znal hlouběji českou literaturu, mohl epigram pozměnit:

Nechoď, Kurde, s pány Američany na led...

Ilja Jihlavský
17. 11. 2019

Dialog*otázky*odpovědi, komunistický list — číslo 348 - listopad-prosinec 2019, uzávěrka 27. 11. 2019

Roční předplatné včetně poštovného 250,- Kč. Šéfredaktor: Zdeněk Košťál. Nevyžádané rukopisy nevracíme.

Vyhrazujeme si právo redakční úpravy příspěvků. Vychází zpravidla jako dvouměsíčník.

Příhlášky na předplatné tištěného vydání, reklamace a připomínky k distribuci můžete uplatňovat elektronickou poštou na redakce@kldialog.cz, poštou na adresu *Josef Mráček, Poznaňská 437, 181 00 Praha 8* nebo na [MT + 420 607 750 816](tel:6026077508), nejvhodněji přes SMS s přesnou adresou.

Internetové stránky WWW.KLDIALOG.CZ. Registrováno MK ČR 6320; ISSN 1210-454.